Krajevne novice

Glasilo občine Šmartno pri Litiji

Februar 2025
Letnik 10, številka 1

Iz tokratne vsebine:

Hišica iz kock
stran 2

Pogovor z dr. Andrejem Staretom
stran 6

Grad Bogenšperk na sejmu Alpe-Adria 2025
stran 9

Žive jaslice v Javorju
stran 18

ISSN 2463-8579

Občina Šmartno pri Litiji
Tomazinova ulica 2, 1275 Šmartno pri Litiji
Elektronski naslov: info@smartno-litija.si
Telefon: 01 896 27 70
Faks: 059 097 480

Uradne ure
Ponedeljek: 8.00–12.00 in 13.00–15.00
Sreda: 8.00–12.00 in 13.00–17.00
Petek: 8.00–13.00
Uradne ure župana so po dogovoru, zaželena je predhodna najava na telefonsko številko 01 896 27 70.

Glasilo občine Šmartno pri Litiji Krajevne novice
Prispevke in oglase za naslednjo številko Krajevnih novic, ki bo izšla marca 2025, pričakujemo najkasneje do torka, **28. 2. 2025**, na elektronski naslov uredništva: **krajevnenovice@bogensperk.si**. Članke, prejete po tem datumu, bomo objavili v okviru možnosti. Avtorje prispevkov in naročnike oglasov naprošamo, naj pri pisanju in oblikovanju upoštevajo navodila, ki so objavljena na spletni strani Občine Šmartno pri Litiji.

Izdajatelj:
Javni zavod Bogenšperk

Odgovorni urednik:
dr. Jernej Kotar

Uredniški odbor:
Katarina Kragelj, Domen Merzel, Matjaž Hostnik, Uroš Pušnik in Aleš Kralj

Jezikovni pregled:
Janoš Železnik

Naslovna fotografija:
Zaspano jutro

Foto:
Dejan Stanič

Prelom in tisk:
Četisk, d. o. o.
Bežigrajska cesta 5
3000 Celje

https://obcina.smartno.si/mediji/krajevne-novice/

Glasilo izhaja v nakladi 1800 izvodov in je brezplačno.

ISSN 2463-8579

Vstopili smo v deseti letnik Krajevnih novic

S februarsko številko smo vstopili v jubilejno deseto leto izhajanja občinskega glasila. Ob tem pomembnem mejniku lahko ugotovimo, da dosegamo ne ravno skromne cilje, ki smo si jih zastavili na začetku. Časopis je vsebinsko pester in oblikovno privlačen, zato se gotovo lahko primerja z drugimi občinskimi glasili. V uredništvu smo ponosni na opravljeno delo in tudi v prihodnje se bomo trudili po najboljših močeh, da boste v nabiralnike prejemali zanimivo branje.

K uspehu glasila največ pripomorete pisci člankov, brez vas ga sploh ne bi bilo. Veseli nas, da se po desetih letih krog avtorjev še vedno širi in da se povečuje tudi raznolikost vsebin. V uredništvu skrbno bdimo nad oblikovno in vsebinsko podobo glasila, kajti pomembno je, da so posamezni sklopi uravnoteženi. Včasih se zgodi, da zaradi pomanjkanja prostora ne moremo objaviti vseh prejetih prispevkov, zato bi se rad na tem mestu zahvalil vsem piscem, ki vedno pokažete razumevanje.

Februarska številka prinaša dolgo pričakovani novosti – križanko in sudoku. Gre za vsebini, ki bosta glasilo gotovo še bolj približali bralkam in bralcem. Ob tej priložnosti se želim zahvaliti vodstvoma Občine Šmartno pri Litiji in Javnega zavoda Bogenšperk, ki sta podprli njuno uvedbo.

V uredništvu ostajamo odprti za vaše pobude, predloge, komentarje in seveda tudi kritike.

dr. Jernej Kotar, odgovorni urednik

Hišica iz kock

Zgodba predšolske vzgoje na ozemlju občine Šmartno pri Litiji se je pričela pred 55 leti, takrat v stavbi Kulturnega doma Šmartno pri Litiji. V sedemdesetih letih je v Šmartnem zrasel Vrtec Ciciban s tremi oddelki, že kmalu pa je dobil prizidek in je skupno število oddelkov zraslo na pet. Skozi leta razvoja samostojne občine je bilo potrebno uresničiti določene razvojne cilje, vrtec Za povrtmi je medtem brez bistvenih sprememb marljivo sprejemal otroke ter jih pospremil v svet. V zadnjih desetih letih je nenazadnje prišlo na vrsto reševanje tega nadvse pomembnega področja in vsak od deležnikov v zgodovini občine Šmartno pri Litiji je na svoj način prispeval svojo kocko k uresničitvi tega projekta. Vesel sem, da bomo z odločitvijo gradnje pri šoli poleg prostorske stiske vrtca reševali tudi naraščajoč problem šolske kuhinje. Po nakupu zemljišča pri šoli, izdelavi projektne dokumentacije in gradbenem dovoljenju nas čaka pričetek gradnje.

Nadvse pomembno je poudariti, da bo gradnja naše hišice zahteven izziv, da se bo vsak od nas moral odreči določenim pričakovanjem na ravni občine, da bomo lahko skupaj izpeljali projekt, v katerem bo dnevno bivalo okoli 300 otrok vrtca, v jedilnici objekta pa obedovalo približno 600 otrok OŠ Šmartno. Morda bo to postalo bolj očitno v prihodnjih letih, zato se vam občankam in občanom za razumevanje zahvaljujem že vnaprej.

Skrbem navkljub sem odločen, da začeto tudi končam. Zagovarjam tudi mnenje, da je pot pomembnejša od cilja in da je med vsemi ovirami ter izzivi potrebno najti čas tudi za trenutke veselja, zato vas vljudno vabim, da se mi v petek, 7. 3. 2025, ob 17.00 pridružite v Dvorani Pungrt na 55. obletnici predšolske vzgoje v občini Šmartno pri Litiji.

Vaš župan, Blaž Izlakar

Poročilo o stanju pitne vode

POROČILO O SPREMLJANJU SKLADNOSTI IN ZDRAVSTVENE USTREZNOSTI PITNE VODE ZA LETO 2024 V SISTEMIH OSKRBE S PITNO VODO, KI SO V UPRAVLJANJU KSP LITIJA, D. O. O.

Avtor članka: KSP Litija, d. o. o.

Javno podjetje Komunalno stanovanjsko podjetje Litija, d. o. o. (v nadaljevanju: upravljavec) zagotavlja nadzor nad skladnostjo in zdravstveno ustreznostjo pitne vode v okviru notranjega nadzora vseh sistemov javne oskrbe s pitno vodo, s katerimi upravlja.

Notranji nadzor je vzpostavljen na osnovah HACCP načrta, ki omogoča prepoznavanje mikrobioloških, kemičnih in fizikalnih tveganj, ki lahko predstavljajo potencialno nevarnost za zdravje ljudi in določa izvajanje potrebnih ukrepov ter vzpostavljanje stalnega nadzora na tistih mestih (kritičnih kontrolnih točkah – KKT in kontrolnih točkah – KT) v oskrbi s pitno vodo, kjer se tveganja lahko pojavijo. Sestavni del HACCP načrta je tudi Program odvzema vzorcev pitne vode.

Poleg notranjega nadzora pa Ministrstvo za zdravje zagotavlja spremljanje pitne vode – **monitoring**, s katerim se preverja, ali pitna voda izpolnjuje zahteve Uredbe o pitni vodi (Ur. l. RS, št.: 61/2023). Nosilec monitoringa v letu 2024 je bil Nacionalni inštitut za javno zdravje (NIJZ), izvajalec pa Nacionalni laboratorij za zdravje, okolje in hrano (NLZOH).

Število pregledov in število odvzetih vzorcev pitne vode v posameznem oskrbovalnem sistemu je prilagojeno povprečni dnevni porabi pitne vode. Storitev odvzema vzorcev pitne vode in nadaljnje preiskave v okviru notranjega nadzora je v letu 2024 izvajal Nacionalni laboratorij za zdravje, okolje in hrano, s katerim ima upravljavec sklenjeno pogodbo.

Zdravstveno ustreznost in skladnost pitne vode z Uredbo o pitni vodi ocenjujemo na podlagi opravljenih terenskih pregledov in meritev, mikrobioloških preskušanj in fizikalno-kemijskih preskušanj odvzetih vzorcev pitne vode v posameznem oskrbovalnem sistemu. Navadno velja, da je oskrba s pitno vodo v večjih oskrbovalnih sistemih varnejša kot v manjših oskrbovalnih sistemih.

Na splošno ocenjujemo, da je bila oskrba s pitno vodo v letu 2024 v vseh sistemih javne oskrbe s pitno vodo v upravljanju javnega podjetja varna. Notranji nadzor je zagotavljal pravočasno odkrivanje pomanjkljivosti in uspešno odpravo vzrokov za neskladja. Osnovni pogoj za varno oskrbo s pitno vodo so objekti, ki so sanitarno tehnično ustrezni, priprava vode pred distribucijo in stalni nadzor. Večina vodnih virov žal ne zagotavlja več skladne pitne vode, zato se posledično izvaja dezinfekcija pitne vode pred distribucijo. Odprava tehničnih pomanjkljivosti, ki bi zagotavljale še večjo varnost oskrbe s pitno vodo, se izvaja postopno v soglasju z lastnikom vodovodnih sistemov – Občino Šmartno pri Litiji.

Poročilo o številu vseh odvzetih vzorcev pitne vode v okviru notranjega nadzora in monitoringa ter rezultate o skladnosti in neskladnosti z Uredbo o pitni vodi na preiskane parametre za posamezne sisteme za oskrbo s pitno vodo je podano za območje občine Šmartno pri Litiji v Tabeli 1. Graf prikazuje skupno število vzorcev, odvzetih za mikrobiološka preskušanja.

Občasno vzorčenje vode pred pripravo na posameznih vodovodih izvajamo zato, da preverimo zdravstveno ustreznost vode na zajetjih in da se upravičimo postopek dezinfekcije.

V vodovodnem sitemu **Litija–Šmartno–Golišče** je bil neskladni vzorec odvzet pred dezinfekcijo na rezervnem vodnem viru na črpališču ob Ljubljanski cesti. Ukrep za odpravo neskladja je dezinfekcija pitne vode, ki se redno izvaja, in dodatni ukrepi niso bili potrebni. Vzorci, odvzeti po dezinfekciji oziroma na pipah uporabnikov, so bili skladni.

Na vodovodnem sistemu **Vintarjevec – vas** je izkazoval neskladnost vzorec, odvzet iz oskrbovalnega območja Slivna. Prisotne so bile bakterije, število kolonij pri 22 °C v manjšem številu (108 CFU/ml, kriterij 100). Upravljavec je izvedel dezinfekcijo vodohrana, izpiranje omrežja na hidrantih in izredni servis klorirne naprave.

GRAFIČNI PRIKAZ odvzetih vzorcev pitne vode v okviru monitoringa in notranjega nadzora (skupno vsi vodovodi v občini Šmartno pri Litiji)

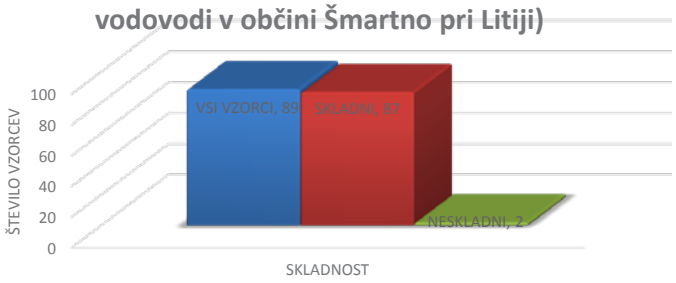

Tabela 1: Spremljanje zdravstvene ustreznosti pitne vode v letu 2024; notranji nadzor in monitoring
– upravljavec: KSP Litija, d. o. o., območje občine Šmartno pri Litiji

VODOVODNI SISTEM (VS)	DEZINFEKCIJA	ODVZEM VZORCA	MIKROBIOLOŠKE PREISKAVE			FIZIKALNO KEMIJSKE PREISKAVE			MIKROBIOLOŠKE PREISKAVE			FIZIKALNO KEMIJSKE PREISKAVE		
			ŠTEVILO ODVZETIH VZORCEV	ŠTEVILO NESKLADNIH VZORCEV	VZROK	ŠTEVILO ODVZETIH VZORCEV	ŠTEVILO NESKLADNIH VZORCEV	VZROK	ŠTEVILO ODVZETIH VZORCEV	ŠTEVILO NESKLADNIH VZORCEV	VZROK	ŠTEVILO ODVZETIH VZORCEV	ŠTEVILO NESKLADNIH VZORCEV	VZROK
			NN	NN	NN	NN	NN	NN	DR.M.	DR.M.	DR.M.	DR.M.	DR.M.	DR.M.
LITIJA-ŠMARTNO-GOLIŠČE	PLINSKI KLOR	pred pripravo vode	1	1	MB	0	0		0	0		0	0	
		po pripravi vode	26	0		2	0		7	0		2	0	
KOSTREVNICA-OBLA GORICA	NaOCl	pred pripravo vode	0	0		0	0		0	0		0	0	
		po pripravi vode	6	0		1	0		4	0		1	0	
DOM TISJE-VINTARJEVEC	NaOCl	pred pripravo vode	0	0		0	0		0	0		0	0	
		po pripravi vode	2	0		1	0		2	0		1	0	
RAČICA-VELIKA ŠTANGA	NaOCl	pred pripravo vode	0	0		0	0		0	0		0	0	
		po pripravi vode	2	0		1	0		2	0		0	0	
PRIMSKOVO	NaOCl	pred pripravo vode	0	0		0	0		0	0		0	0	
		po pripravi vode	3	0		2	0		2	0		1	0	
LESKOVICA-VRATA	NaOCl	pred pripravo vode	0	0		0	0		0	0		0	0	
		po pripravi vode	2	0		1	0		2	0		1	0	
GRADIŠKE LAZE - SPODNJA JABLANICA	NaOCl	pred pripravo vode	0	0		0	0		0	0		0	0	
		po pripravi vode	3	0		1	0		2	0		0	0	
VITARJEVEC-VAS	NaOCl	pred pripravo vode	0	0		0	0		0	0		0	0	
		po pripravi vode	3	0		1	0		2	1	MB	1	0	
GRILOVEC	NaOCl	pred pripravo vode	0	0		0	0		0	0		0	0	
		po pripravi vode	2	0		1	0		0	0		0	0	

Legenda/opombe tabele:
NN (Notranji nadzor – analize pitne vode se izvajajo v akreditiranem laboratoriju Nacionalnega laboratorija za okolje in hrano (NLZOH)), DR. M. (Državni monitoring, ki ga izvaja akreditirni laboratorij Nacionalnega laboratorija za okolje in hrano (NLZOH)), MB – mikrobiologija (koliformne bakterije, ecoli, skupno število mikroorganizmov pri 22 in 37 °C), PH – PH vrednost vode, NaOCl – natrijev hipoklorit

Delovanje NO Občine Šmartno pri Litiji v letu 2024 predvsem v luči kadrovskih menjav

Avtorica članka: Lilijana Mandelj

Nadzorni odbor občine (nadalje NO) je najvišji neodvisni organ nadzora v vsaki občini, katerega naloga sta spremljanje in nadzor zakonitosti, namenskosti in učinkovitosti porabe javnih sredstev. Njegovo delo je ključno za ohranjanje zaupanja občanov in zagotavljanje odgovornega upravljanja z javnimi sredstvi.

Spremembe v sestavi Nadzornega odbora Občine Šmartno pri Litiji v letu 2024

V letu 2024 je prišlo do pomembnih sprememb v sestavi NO:

• Z imenovanjem Franca Propsa za ministra za javno upravo v decembru 2023 je njegovo svetniško mesto zavzela Lili Bučar, prej članica NO. V NO je bila tako aprila 2024 imenovana nadomestna članica Jasmina Groznik, izkušena diplomirana ekonomistka s področja financ in računovodstva, ki je že aktivno vpeta v nadzor občinskega delovanja in bo s svojim delom pomembno doprinesla k učinkovitosti delovanja NO.

• Pred začetkom poletja se je s položaja predsednika NO poslovil Marko Simončič, dolgoletni predsednik. Za dolgoletno delo v NO, doprinos in dvig standarda dela se mu vsi člani NO zahvaljujemo. NO je izmed obstoječih članov za novega predsednika imenoval Andreja Juriča, ki je pred tem opravljal funkcijo podpredsednika NO. Nova podpredsednica NO je postala Lilijana Mandelj.

• Za nadomestno članico NO je bila v novembru 2024 imenovana Vlasta Grom, magistrica znanosti s področja managementa; z bogatimi izkušnjami s področja upravnih in carinskih postopkov ter nabave, ki je s svojimi izkušnjami prinesla nove poglede in doprinos k delu odbora.

• Aktualna sestava NO Občine Šmartno pri Litiji je tako: predsednik Andrej Jurič, podpredsednica Lilijana Mandelj ter članice Klara Zupančič, Jasmina Groznik in Vlasta Grom.

Aktivnosti NO v letu 2024

Menjave članov v NO so vplivale tudi na delovanje, saj se je NO v letu 2024 sestal le na šestih sejah, na katerih je poleg aktualnih kadrovskih sprememb obravnaval še Poročilo o delu NO za leto 2023 ter sprejel Letni in finančni načrt dela NO za leto 2024. Prav tako je skladno z Letnim načrtom izvajal kontrolne preglede nad proračunskimi postavkami, pri čemer pa ni ugotovil bistvenih nezakonitosti ali neskladnosti. V okviru dela je NO preveril delovanje Redarske službe Skupne občinske uprave na območju občine Šmartno pri Litiji. Ugotovljeno je bilo, da redarska služba obravnava in ugotavlja prekrške v veliki večini le s področja prometa – ugotavljanje prekoračene hitrosti. NO je ob tem ugotovil, da na ostalih področjih, za katera tudi ima zakonska pooblastila (Zakon o varstvu javnega reda in miru – beračenje, vandalizem, nedostojno vedenje; Zakon o varstvu okolja – smetenje na javnih in zasebnih površinah; Zakon o cestah – obremenitev vozil, nadzor nad izrednimi prevozi; itd.) redarska služba ni izvajala nadzora, zato bo NO v kratkem na občinsko upravo poslal dopis, da se medobčinskemu redarstvu predlaga delo tudi na drugih, prej omenjenih področjih. NO se je seznanil tudi s Strateškim in Letnim načrtom notranje revizije Skupne notranje revizijske službe Združenja občin Slovenije za leto 2025, za obdobje 2025–2028 ter predvidenimi aktivnostmi glede izgradnje vrtca v občini Šmartno pri Litiji.

Nadzorni odbor občine ostaja ključni organ za zagotavljanje preglednosti in zakonitosti v občinskem poslovanju. S strokovno usposobljeno in izkušeno ekipo bo NO tudi v prihodnje nadaljeval z odgovornim in učinkovitim delom v korist občanov naše občine.

Obvestilo – javni razpisi

Občina Šmartno pri Litiji obvešča, da so na uradni spletni strani https://obcina.smartno.si/za-obcane/javni-razpisi-natecaji-narocila-drazbe-pozivi-in-namere/javni-razpisi-in-natecaji/ objavljeni naslednji javni razpisi:

- Javni razpis za sofinanciranje malih komunalnih čistilnih naprav na območju občine Šmartno pri Litiji v letu 2025. Rok za oddajo vlog je 26. 9. 2025.
- Javni razpis za zbiranje predlogov za sofinanciranje letnega programa športa v občini Šmartno pri Litiji za leto 2025. Rok za oddajo vlog je 28. 2. 2025.
- Javni razpis za sofinanciranje humanitarnih programov na področju socialnega in zdravstvenega varstva v občini Šmartno pri Litiji v letu 2025. Rok za oddajo vlog je 28. 2. 2025.
- Javni razpis za sofinanciranje mladinskih programov oziroma projektov v občini Šmartno pri Litiji v letu 2025. Rok za oddajo vlog je 28. 2. 2025.
- Javni razpis za sofinanciranje programov in projektov ljubiteljske kulturne dejavnosti v občini Šmartno pri Litiji v letu 2025. Rok za oddajo vlog je 28. 2. 2025.
- Javni razpis za sofinanciranje ukrepov ohranjanja in spodbujanja razvoja kmetijstva in podeželja v občini Šmartno pri Litiji za leto 2025. Rok za oddajo vlog je 31. 3. 2025.
- Javni razpis za sofinanciranje sterilizacije in kastracije lastniških mačk v letu 2025. Rok za oddajo vlog: do porabe sredstev

Operativni program odvajanja in čiščenja komunalne odpadne vode v občini Šmartno pri Litiji – novelacija 2024

Avtorica članka: Tanja Kepa Ferlan

Občinski svet Občine Šmartno pri Litiji je na 12. redni seji 13. 11. 2024 sprejel Novelacijo Operativnega programa odvajanja in čiščenja komunalne odpadne vode v občini Šmartno pri Litiji, ki jo je na podlagi novelacije študije variant odvajanja in čiščenja komunalne odpadne vode za aglomeracije Zavrstnik, Grmače in Zgornja Jablanica izdelalo podjetje Vodar, d. o. o. iz Celja.

Novelacija Operativnega programa odvajanja in čiščenja komunalne odpadne vode v občini Šmartno pri Litiji je občinski izvedbeni akt, ki je skladen z aktualnimi zakonskimi akti in drugimi podrejenimi predpisi.

Novelacija operativnega programa na podlagi ponovnega preverjanja ekonomske upravičenosti opremljanja Zavrstnika in Zgornje Jablanice z javno kanalizacijo pokaže, da bi stroški gradnje javne kanalizacije v Zavrstniku in Zgornji Jablanici za več kot trikrat presegli stroške opremljanja z individualnimi sistemi.

Tako bo znotraj vseh aglomeracij pod 500 PE (populacijskih enot) v občini Šmartno pri Litiji (Selšek, Cerovica, Gradiške Laze, Dvor pri Bogenšperku, Velika Kostrevnica, Mala Kostrevnica, Vintarjevec, Zavrstnik in Zgornja Jablanica) potrebno izvesti opremljanje z zasebnimi MKČN za posamezne objekte. Rok za opremljanje teh aglomeracij pod 500 PE je na podlagi Uredbe o odvajanju in čiščenju komunalne odpadne vode (Uradni list RS, št. 98/15, 76/17, 81/19, 194/21 in 44/22 – ZVO-2) 31. 12. 2027.

Občina že od leta 2022 vsako leto po sprejemu proračuna objavi javni razpis za sofinanciranje malih komunalnih čistilnih naprav, ki omogoča sofinanciranje dela stroškov nakupa MKČN do velikosti 50 populacijskih ekvivalentov v višini 1.000,00 € za posamezen stanovanjski objekt, s čimer bo nadaljevala tudi v prihodnje.

Krepitev javnega zdravstva – ključne spremembe Zakona o zdravstveni dejavnosti

Avtor članka: Franc Props, minister, Ministrstvo za javno upravo

Zdravje je temeljna vrednota vsake družbe, zato je kakovosten in dostopen zdravstveni sistem med najpomembnejšimi prioritetami Vlade Republike Slovenije. Z novelo Zakona o zdravstveni dejavnosti (ZZDej), ki je bila obravnavana zadnji teden v januarju tudi na izredni seji Državnega zbora, je bila narejena pomembna poteza v smeri krepitve javnega zdravstva, ki temelji na solidarnosti in univerzalnem dostopu. Te spremembe niso zgolj zakonodajni ukrep, temveč odraz zavezanosti zagotavljanju enakih možnosti za vse državljane.

Novela uvaja jasnejšo ločnico med javnim in zasebnim zdravstvom. Zdravstveni delavci bodo zdaj bolj spodbujeni k delu v javnih zdravstvenih zavodih, kar pomeni večjo razpoložljivost zdravstvenih storitev za paciente. Prav tako bodo imeli pacienti jasnejše informacije o tem, kdaj so zdravniki na voljo za javno zdravstveno dejavnost, kar bo prispevalo k boljši preglednosti in zaupanju v sistem. Posebna pozornost je bila namenjena urejanju prehajanja zdravstvenih delavcev med javnim in zasebnim sektorjem. Novela odpravlja nejasnosti in konflikte interesov, s čimer povečuje transparentnost in stabilnost sistema. Poleg tega se uvajajo strožji pogoji za pridobitev in izvajanje koncesij. Te bodo podeljene le na podlagi resničnih potreb prebivalstva, kar zagotavlja bolj pošteno in smiselno razporeditev virov.

Neprekinjeno zdravstveno varstvo je ključno za zagotavljanje varnosti pacientov in razbremenitev zdravstvenih delavcev. Novela prinaša spremembe, ki bodo omogočile boljšo organizacijo dela in enakomernejšo porazdelitev obremenitev med vse zdravstvene delavce. To je posebej pomembno v času kriznih situacij, ko je treba zagotavljati stabilnost sistema.

Nenazadnje novela uvaja ukrepe za učinkovitejše vodenje javnih zdravstvenih zavodov. Zahteve za vodstvene kadre, vključno z njihovo strokovno usposobljenostjo in polno zaposlenostjo, bodo zagotovile bolj profesionalno upravljanje zavodov. Presežki prihodkov, ki jih ustvarijo zavodi, bodo namenjeni nadaljnjemu razvoju in izboljšanju zdravstvenih storitev, kar bo dolgoročno koristilo pacientom.

Spremembe, ki jih prinaša novela, niso le tehnične izboljšave sistema, temveč izražajo širšo vizijo prihodnosti javnega zdravstva v Sloveniji. Cilj je ustvariti sistem, v katerem bodo pravice pacientov in kakovost zdravstvenih storitev vedno na prvem mestu. Te reforme so korak v smeri pravičnejše in dostopnejše zdravstvene oskrbe, kar je ključno za vse prebivalce, tudi za tiste iz manjših lokalnih skupnosti, kot je občina Šmartno pri Litiji.

Z novelo ZZDej vlada ne krepi le zdravstvenega sistema, temveč tudi zaupanje ljudi v javne institucije in njihovo zmožnost, da delujejo v korist vseh. Predlogu novele je izrazil podporo tudi Strateški svet za zdravstvo, ki mu predseduje doktor Erik Brecelj, saj so v veliki meri upoštevani predlogi sveta. Namen predlaganih sprememb je preprečiti izkoriščanje javnega zdravstvenega sistema za lastne dobičke in hkrati nagraditi zaposlene v zdravstvu za zavzeto delo.

NAVODILA ZA PISANJE PRISPEVKOV

Prispevki za objavo v Krajevnih novicah morajo vsebovati naslednje:

- naslov,
- navedbo avtorja,
- odebeljen prvi odstavek,
- smiselno strukturirano besedilo,
- celotna dolžina članka naj ne presega 3/4 strani (pisava Times New Roman 12, razmik med vrsticami 1,5 – članek je lahko daljši po predhodnem dogovoru z uredništvom),
- posebej priložene slike čim večje ločljivosti (ne prilepljene v Word).
- Želje v zvezi z oblikovanjem članka naj bodo zapisane na koncu dokumenta v rdeči barvi.

Uredništvo Krajevnih novic

Dr. Andrej Stare – novi častni občan občine Šmartno pri Litiji

Vprašanja postavil: dr. Jernej Kotar

V prvi letošnji številki gostimo prav posebnega gosta. Našemu vabilu se je tokrat prijazno odzval dr. Andrej Stare, znani zdravnik in športni reporter. Čeprav je rojen v Ljubljani, kjer živi še danes, je že od otroštva tesno povezan s Šmartnim pri Litiji. Izvira namreč iz ugledne rodbine, ki je močno zaznamovala naš kraj.

Moji navijači, Planica 2024

Spoštovani dr. Stare, dovolite mi, da se vam pred začetkom najinega pogovora v imenu uredništva najprej zahvalim za vaš prijazen odziv našemu povabilu. Kot sem omenil že uvodoma, ste vi in vaša rodbina neločljivo povezani s Šmartnim pri Litiji. Po vašem pokojnem očetu Francetu, priznanem arheologu in slikarju, se imenuje tudi osrednji šmarski trg. Otroštvo ste preživljali v Ljubljani, med šolskimi počitnicami pa ste redno prihajali k starim staršem v Šmartno. Kako se spominjate teh časov?

To so bili zelo stresni časi, počitnice v Šmartnem so bile pravi balzam zame.

Kako ste kot otrok dojemali Šmartno? Kraj je bil namreč precej manjši kot vaša rodna Ljubljana.

Šmartno je postalo del mene … O majhnosti??? Nikdar nisem razmišljal o tem.

Med počitnikovanjem pri starih starših ste gotovo spletli številne prijateljske vezi z domačini. S čim ste se najraje kratkočasili?

Naučil sem se igrati tarok, igrali smo nogomet, naučil sem se celo plavati v potoku za osnovno šolo. Pozimi smo smučali, nikdar ni bilo dolgočasno.

Ste morda z otroškimi prijatelji ohranili stike tudi pozneje, ko ste le še občasno prihajali v Šmartno?

Zadnje čase sem obudil kar nekaj stikov.

Na lanski proslavi ob občinskem prazniku ste med drugim omenili tudi, da ste v Šmartnem radi spremljali športne dogodke, zlasti rokometne tekme. Se morda spominjate, kdaj se je v vas prebudila ljubezen do športa?

S športom sem povezan od osnovne šole, mene je najprej usodno privlačil nogomet, nato pa sem se začel zanimati še za ostale športe. Vse skupaj sem pridno beležil in začel delati svojo dokumentacijo.

Vsi vas najbolje poznamo kot dolgoletnega televizijskega komentatorja priljubljenih športnih dogodkov. Za mnoge ste pravi sinonim za smučarske skoke. Športne statistične podatke ste začeli zbirati že pri desetih letih, do danes pa ste ustvarili zares impresivno zakladnico športne statistike. Nam lahko zaupate, kako vas je pot pripeljala za komentatorski mikrofon?

Zanimivo, za moj prihod na TV Ljubljana sta se domenila moj pokojni svak Boris in Ivo Milovanović. Tako sem 16. 6. 1979 prestopil prag televizije – za zmeraj.

Poleg smučarskih skokov ste komentirali tudi atletiko, hokej in nogomet. Kaj od tega vam je bilo najljubše?

To vprašanje so mi postavili že večkrat, odgovora na to pravzaprav nimam. Vsi štirje športi so me navdajali s strastjo in vsi so MOJI.

Komentirali ste številne športne dogodke, od tistih, na katerih so naši športniki blesteli, do tistih, na katerih jim ni šlo vse po načrtih. Katere tekme so se vam najbolj vtisnile v spomin?

Olimpijske igre v Barceloni, hokejska tekma Slovenija : Avstrija na olimpijskih igrah v Sočiju, svetovno prvenstvo v poletih v Vikersundu z zmago Robija Kranjca, pa atletike s Kozmusom, Brigito Bukovec in še in še.

Verjetno mednje sodi tudi polet Petra Prevca do svetovnega rekorda v Vikersundu. Kako ste doživeli enega največjih uspehov slovenskega športa?

Res, s Petrom Prevcem sem preživel vso njegovo športno pot, nedvomno je Pero eden najpomembnejših slovenskih športnikov.

V lanskem letu ste se po več kot štiridesetih letih poslovili od mikrofona. Ali kaj pogrešate komentiranje?

Ne, enkrat moraš reči KONEC. Lepega slovesa ni, vsak ima elemente žalosti, a to je povsem človeško.

Lani ste prejeli naziv častnega občana občine Šmartno pri Litiji. Za vas kot ponosnega Šmarčana je to gotovo velika čast. Kaj vam osebno pomeni to priznanje?

Res, priznanje je prišlo povsem nepričakovano. Na ta laskavi naziv sem zelo ponosen. Še enkrat hvala županu, občinskim svetnikom in vsem Šmarčanom za izkazano čast.

Žal sva že na koncu najinega nadvse prijetnega pogovora. Ostalo mi je še veliko vprašanj, o katerih bi se lahko pogovorila, a naj ostane še kaj za drugič. Dr. Stare, še enkrat iskrena hvala za vaš čas. Vse dobro vam želim!

Hvala tudi vam za prijeten klepet.

Zadnja fotografija iz lanske Planice

Uspešen zaključek delavnice za jazz in zabavno glasbo

Avtorica članka: Brigita Šuler

Po dvanajstih letih smo na naši glasbeni šoli v soboto, 16. 11. 2024, ponovno obudili delavnico za jazz in zabavno glasbo. Nanjo se je prijavilo 25 udeležencev iz Litije, sosednjih zasavskih občin, Radeč ter Ljubljane in okolice.

Udeleženci delavnice so imeli možnost učiti se in delati z odličnimi mentorji: Leo Bartha Pesek (petje), Nino Baš (klavir), Ano Šimenc Kugler (saksofon in drugi solistični inštrumenti), Enosom Kuglerjem (bobni) in Pablom Vitalijem (kitara).

Čez dan so vadili v skupinah, po inštrumentih in tudi individualno. Ob zaključku na večernem koncertu pa so se vsi skupaj, tako udeleženci kot tudi mentorji, povezali na odru in zaigrali v skupinah. Za nekatere udeležence je bila povsem nova izkušnja ustvarjati in muzicirati v jazzu in zabavni glasbi, za večino pa je bila povsem nova že izkušnja igranja v skupini. Ko so tehnično znanje uspeli povezati z novo pridobljenim znanjem improvizacije ter lastnim občutkom za interpretacijo, so se povezali v skupini in nastala je čudovita glasba, ki smo ji bili priča na zaključnem koncertu. Z učenci naše glasbene šole bomo tudi v decembru prisotni na prazničnih prireditvah v občini Litija in Šmartno pri Litiji. Poleg vsakoletnega božičnega koncerta, ki je bil 11. 12. 2024 v Viteški dvorani ljubljanskih Križank, bomo spet snemali in predstavili litijskim vrtcem novo glasbeno pravljico z naslovom *Božična zgodba*.

Kolektiv Glasbene šole Litija - Šmartno želi vsem bralcem, da vam leto 2025 prinese obilo zdravja, veselja in dobre glasbe!

Novice iz Klišeja

Avtorica člankov: Živa Bučar

DOGODKI, KI SO ZAZNAMOVALI NOVEMBER IN DECEMBER NA KLIŠEJU

Kliše ROCKS!, največji dogodek jeseni, je tudi lani navdušil obiskovalce in poskrbel za nepozabno glasbeno doživetje.

Zadnji novembrski večer se je v Dvorani Pungrt zbrala množica ljubiteljev glasbe, da bi skupaj uživala ob nastopih dveh vrhunskih izvajalcev – Klemna Klemna in skupine Big Foot Mama. Dogodek, ki je že tradicionalni del jesenskega dogajanja v organizaciji Kliše kluba, je še enkrat dokazal, da zna združiti raznovrstne glasbene okuse in ustvariti izjemno energijo. Dvorana Pungrt se je tresla pod udarnimi ritmi, obiskovalci pa so do jutranjih ur prepevali in plesali ob legendarnih hitih.

1. december: svetovni dan boja proti AIDS-u
1. 12. smo obeležili **svetovni dan boja proti AIDS-u**, ki je priložnost za ozaveščanje o pomembnosti varne spolnosti in izražanje podpore ljudem, okuženim z virusom HIV. Tradicionalni simbol dneva, rdeča pentlja, je bil tudi letos priložen mesečnemu informatorju skupaj s kondomom kot del prizadevanj za preventivo in zmanjšanje stigmatizacije.

7. december: sejem gramofonskih plošč
V soboto, 7. 12., je v prostorih Klišeja potekal **sejem rabljenih LP plošč**, ki je navdušil ljubitelje glasbe. Obiskovalci so lahko med 10. in 18. uro raziskovali bogato glasbeno dediščino prejšnjega stoletja in zgodnjih 2000-ih. Dogodek je bil odlična priložnost za iskanje dragocenih božičnih daril ali preprosto za nostalgično uživanje v glasbenih ritmih.

14. december: božično-novoletni izlet v Salzburg
Decembra je Kliše klub tradicionalno organiziral božično-novoletni izlet, ki je letos udeležence popeljal v slikoviti Salzburg. Dogodek je obogatil praznično vzdušje in omogočil članom kluba ter njihovim prijateljem raziskovanje tega čarobnega mesta v prazničnem času.

JANUAR NA KLIŠEJU: IGRE, ZABAVA IN SMUČKANJE

Januar je bil v Kliše klubu poln dogodkov, ki so popestrili hladne zimske dni in poskrbeli za številne nepozabne trenutke.

Letni občni zbor in volitve svetnika zveze ŠKIS in ŠOLS
Volitve smo uspešno izvedli na letnem občnem zboru KLIŠE kluba, ki je potekal 6. 12. 2024 na sedežu kluba. Za mesto svetnika Sveta

ŠOLS je bila vložena ena popolna kandidatura, prav tako za mesto svetnika Sveta Zveze ŠKIS. Na letnem občnem zboru so člani kluba soglasno podprli kandidatko Živo Bučar, ki je tako prevzela funkciji svetnice v Svetu ŠOLS in Svetu Zveze ŠKIS.

Poleg izvedbe volitev so člani na letnem občnem zboru razpravljali in soglasno sprejeli tudi Finančni načrt za leto 2025, ki vključuje načrtovane prihodke in odhodke za delovanje kluba, in Načrt delovanja za leto 2025, ki zajema ključne projekte, dogodke in aktivnosti, namenjene članom kluba ter širši študentski skupnosti.

Klub litijskih in šmarskih študentov se zahvaljuje vsem članom za aktivno sodelovanje na letnem občnem zboru ter Živi Bučar čestita za izvolitev. Verjamemo, da bo kot svetnica uspešno zastopala interese študentov in prispevala k nadaljnjemu razvoju obeh organov. Skupaj stopamo v novo leto z jasnimi cilji in načrti za še uspešnejše delovanje kluba.

Petkova liga – Catan večer
Prvi dogodek na Klišeju leta 2025 je bil v znamenju priljubljene namizne igre Catan. V prostorih Kliše kluba smo se zbrali številni ljubitelji strateškega igranja. Večer je bil tematsko obarvan, zato je bila igra Catan v središču pozornosti. Dogodka so se udeležili tako izkušeni igralci kot tisti, ki igre še niso poznali – za slednje so poskrbeli izkušeni člani kluba, ki so z veseljem pojasnili pravila igre. Večer je bil tekmovalen, a zabaven. Hvala vsem za udeležbo!

Smučkanje s Klišejem

Naslednji dan, 11. 1., smo se podali na smučišče Katschberg v Avstriji. Dogodek je pritegnil številne smučarske navdušence, ki so izkoristili priložnost za aktiven dan na snegu. Zbrali smo se že v zgodnjih jutranjih urah, nato pa se z organiziranim prevozom odpravili proti belim strminam. Smučišče je ponujalo odlične pogoje za vse, od začetnikov do izkušenih smučarjev. Tradicionalno Klišejevo smučanje je znova prineslo nepozaben zimski dan, poln adrenalina in zabave.

Painting Night – večer kreativnosti
Mesec smo zaključil z ustvarjalnim večerom, Painting Night, ki je potekal v soboto, 25. 1. 2025, in privabil številne ljubitelje umetnosti. Večer je bil namenjen vsem – tako tistim, ki so že imeli izkušnje s slikanjem, kot popolnim začetnikom. Udeleženci so ustvarili čudovite umetniške izdelke in se pri tem sprostili ob prijetnem pogovoru ter glasbi. Painting Night je bil odličen način za pobeg od vsakodnevnih obveznosti in je še posebej razveselil tiste, ki so iskali sprostitev v času izpitnega obdobja.

Vse informacije o naših projektih, dogodkih in priložnostih za sodelovanje lahko najdeš na naši Facebook strani [Kliše – Klub študentov Litija in Šmartno] (https://www.facebook.com/klise.klub/) ali na naši spletni strani. Vse dijake in študente, ki bi želeli soustvarjati dogodke v lokalnem okolju, vabimo, da stopijo v stik z nami in postanejo del naše ekipe.

Komaj čakamo na nova skupna doživetja!

Tržnica srednjih šol in lokalnih podjetij

Avtorica članka: Mateja Štritof

V četrtek, 9. 1. 2025, smo na OŠ Šmartno uspešno izvedli tržnico srednjih šol.

Starši in učenci 7., 8. in 9. razreda so imeli možnost pridobiti veliko koristnih informacij o posameznih programih, organizaciji pouka, možnosti opravljanja prakse v šolskem oziroma delovnem okolju ter različnih oblikah štipendiranja. Ponovno so se nam pridružila lokalna podjetja (Kopit in Kovikor), Slovenska vojska ter letos še Mladinski center Šmartno, ki se uspešno predstavlja našim učencem s svojimi brezplačnimi dejavnostmi (učna pomoč, ustvarjalne delavnice ipd.).

Podružnična šola Velika Kostrevnica – Obiskal nas je dedek Mraz

Avtorica članka: Tjaša Mihelič

V sredo, 11. 12. 2024, smo na šoli dobili imeniten in visok obisk, saj je med nas prišel dedek Mraz.

Na svoji poti je zavil tudi k nam ter otroke in učence našega okoliša obdaril s čudovitimi darili. Zelo mu je bila všeč tudi naša igrica Iščemo dedka Mraza, s katero smo poleg njega navdušili tudi ostale otroke in njihove starše. Naslednji dan smo z igrico razveselili tudi gledalce v Veliki Štangi in za uspešen nastop od dedka Mraza prejeli še eno krasno darilo.

Ampak daril še kar ni bilo konec. Letos smo bili očitno zares pridni. Med gostovanjem v Veliki Štangi nas je obiskala babica Mraz in pod smrečico pustila pakete za učence obeh razredov in tudi na učiteljice ter kuharico ni pozabila.

Dedku in babici Mraz se za obisk iskreno zahvaljujemo. Želimo jima veliko zdravja in ju z veseljem pričakujemo tudi naslednje leto.

Grad Bogenšperk na sejmu Alpe-Adria 2025

Avtorica članka: Mojca Knez

Na letošnjem sejmu Alpe-Adria se je s svojo turistično in muzejsko ponudbo predstavil tudi grad Bogenšperk.

Sejem Alpe-Adria, ki je letos potekal med 29. 1. in 1. 2. na Gospodarskem razstavišču v Ljubljani, je naznanil pričetek turistične sezone v Sloveniji. Na sejmu so obiskovalci lahko odkrili ideje za nepozabne počitnice, raziskovali skrite kotičke Slovenije in širše regije ter spoznali najboljše iz sveta aktivnega turizma, kampiranja in karavaninga. Na sejmu so potekale tudi različne delavnice, kulinarična doživetja in še veliko več.

Foto: Neža Dacar

V četrtek, 30. 1., se je z ustvarjalno grafično delavnico predstavil tudi grad Bogenšperk. V veščini vrezovanja v plošče in ročnega tiskanja so se obiskovalci lahko preizkusili tudi sami in nastale so prave umetnine. Sočasno je bila ta dan na stojnici Turizma Ljubljana prisotna tudi predstavnica Javnega zavoda Bogenšperk, ki je obiskovalcem z veseljem in ponosom predstavila naš košček Slovenije.

Odprli galerijsko sezono

Avtorica članka: Tatjana Polanc Kolander

S pregledno razstavo likovnih del Društva Lila, ki smo jo odprli 5. 2., smo v Galeriji gradu Bogenšperk začeli letošnjo galerijsko sezono.

Prvi se v grajskih prostorih predstavljajo člani Društva Lila z deli, ki so jih ustvarili lani, ko je društvo praznovalo svojo 25-letnico delovanja. Društvo deluje v petih sekcijah, tako so tudi tematike in tehnike razstavljenih del izjemno raznolike. Pokrajina, figure, tihožitja, živali idr. so predstavljeni v akrilu, akvarelu, mešani tehniki in celo fotografiji.

Razstava je v času odprtja gradu Bogenšperk na ogled vse do 31. 3. 2025.

JAVNI ZAVOD BOGENŠPERK

Dejavnosti v letu 2024 – telovadna skupina Šole zdravja Šmartno pri Litiji – Pungrt

Avtorica članka: Ančka Ulčar

Naša skupina poleg jutranje telovadbe, ki poteka vsak dan od 7.30 do 8.00, razen sobote in nedelje, izvaja tudi pomoč prostovoljcev – na povabilo društev predstavi in organizira telovadbo z njihovimi člani ali samostojno nastopi na prireditvi.

V letu 2024 smo v Domu Tisje 10. 5. 2024 z njihovimi varovanci izvedli telovadbo, se malo podružili, zapeli tudi nekaj ljudskih pesmi ob spremljavi harmonike in jim polepšali dan. 22. 5. 2024 smo kot prostovoljci v Domu Tisje pomagali pri prevozu varovancev do gostilne Krznar, z njimi pokramljali in jih po določenem času pospremili zopet nazaj. 26. 7. 2024 nas je upokojenska skupina Nove korenine Primskovo povabila v lovsko kočo Zagrič na srečanje njihovih članov. Skupaj smo izvedli naš telovadni program, se dodobra razmigali, po telovadbi pa se nam je prilegla malica, ki so jo po naročilu pripeljali gostinski ponudniki. 23. 9. 2024 smo šli zopet v Dom Tisje na pomoč pri izvedbi družabnih iger. Pomagali smo usmerjati tekmovalce, ki so z invalidskimi vozički vozili slalom, kot met v višino metali v koše napihnjene balončke in zbijali keglje. Nekateri so sedeli na klopeh, obrnjenih navznoter, ter si podajali žogo. Bilo je veliko zabave in dobre volje.

8. 11. 2024 smo nastopili na Šmartnovanju – Utrip občine, časa za predstavitev je bilo samo 10 minut. Predstavili smo sklop naših vaj in zapeli svojo himno. Program Šole zdravja je uvodoma povedal napovedovalec g. Konrad Pižorn. 23. 1. 2025 smo se za zaključek leta 2024 podali na koline k Rozi v Jelšo nad Kostrevnico. Pridružila se je še pohodna skupina društva upokojencev. Pripravili so nam zelo dobro malico, sladico in kavico. Čas za druženje je hitro minil, zapeli smo še par narodnih pesmic in s tem zaključili leto 2024.

Obvestila Kmetijske svetovalne službe – izpostava Litija

Avtorica članka: Anja Bevc

Biovarnostni načrt kmetije
Do 31. 3. 2025 morajo imeti kmetije, ki prodajajo živali ali živalske proizvode, narejen biovarnostni načrt. Vsaka kmetija mora imeti biovarnostni načrt ne glede na število vrst živali. Obrazec ni predpisan, mora pa dokument vsebovati podatke iz Pravilnika o biovarnosti ter izvajanju biovarnostnih ukrepov iz uredbe (EU) o prenosljivih boleznih živali (Uradni list RS, št. 49/24). Vsi aktualni podatki so objavljeni tudi na spletni strani KGZS na povezavi https://www.kgzs.si/novica/gradiva-javne-sluzbe-kmetijskega-svetovanja-za-izdelavo-biovarnostnega-nacrta-2024-11-11.

Tisti, ki se izdelave načrta ne boste lotili sami in potrebujete pomoč pri izdelavi, se lahko obrnete na našo službo. Na izbiro imate dve možnosti:

• Izdelava načrtov biovarnosti v skupinah (10–15 kmetij), ki bo potekala tako, da bo vsak udeleženec za svojo kmetijo že dobil pripravljene osnovne podatke kmetije, ki jih bo po potrebi dopolnil oziroma ustrezno označil. Strošek znaša 0,5 svetovalne ure po ceniku.

• Individualna izdelava načrta biovarnosti za vsako kmetijo, ki ga pripravi svetovalec skupaj z nosilcem ali članom kmetije. Strošek izdelave se računa po dejansko porabljenem času po ceniku.

Za vsakega od naštetih načinov se je potrebno predhodno prijaviti v času uradnih ur na naše stacionarne številke ali elektronske naslove.

Zbirne vloge 2025
Z izpolnjevanjem zbirnih vlog bomo začeli predvidoma 19. 3. 2025, zato vas naprošamo, da se začnete telefonsko naročati po 10. 3. Naročila bomo sprejemali od 6.30 do 9.30 na tel. 01 899 50 13; 899 50 14 in 899 50 15.

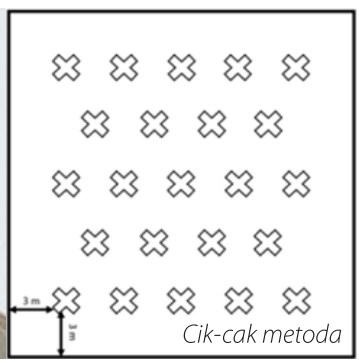
Tudi letos je potrebno urediti neusklajene podatke v RKG na UE vsaj en dan pred vnosom zbirne vloge. Neusklajenost podatkov in morebitne napake lahko preverite tudi sami na spletnem naslovu Javni pregledovalnik GERK: http://rkg.gov.si/GERK/WebViewer/. Za urejanje GERK-ov pokličite na številko UE 01 896 23 35 v času uradnih ur. RKG bo za urejanje neskladij predvidoma v februarju zaprt zaradi posodobitev.

Analize tal
Ustrezno gnojenje je osnova za dober in kakovosten pridelek. Da bi se optimalni prehrani rastlin čim bolj približali, gnojimo na osnovi kemijske analize tal. Za določitev rodovitnosti tal je tako pravilno odvzet vzorec ključnega pomena.

Jesensko-zimsko obdobje (po koncu rastne dobe) ali konec zime, najkasneje do pričetka rastne dobe, je najprimernejši čas za analizo tal. V letu gnojenja s hlevskim gnojem ne priporočamo analize tal. Prav tako ne vzorčimo en mesec po gnojenju z mineralnimi gnojili in ne neposredno po dežju (počakamo vsaj tri dni).

Povprečni vzorec tal pripravimo z združevanjem podvzorcev, ki jih odvzamemo na več različnih odvzemih mestih. Število odvzemnih mest mora biti od 20 do 25, le-te pa enakomerno razporedimo na površini vzorčnega mesta po metodi »cik cak«. Na vsakem vzorčnem mestu vzamemo približno enako količino tal. Globina odvzema je odvisna od tega, za kakšen tip površine želimo analizo: orne

Razkuževalna bariera

Cik-cak metoda

površine (njive, vrtovi) 0–25 cm; travniki 0–6 cm, trajni nasadi 0–30 cm. Vzorčimo s pomočjo sonde, če je na voljo, ali lopate. Če vzorčimo z lopato, vzamemo 2–3 cm debel in ravno toliko širok odrezek tal preko celotne globine vzorčenja. Pri jemanju vzorca tal se izogibamo robovom zemljišč in delov zemljišč, ki se pedološko, vizualno ali na kakršen koli drug način razlikujejo od ostalih površin. Tla, vzeta z vseh vzorčnih mest, temeljito premešamo v primerni posodi. Iz premešanih in zdrobljenih tal vzamemo 0,5–1 kg tal (tj. povprečni vzorec) in jih shranimo v plastično vrečko. Povprečni vzorec opremimo z vsemi potrebnimi podatki in ga čim hitreje dostavimo v laboratorij. Podatki naj bodo zapisani na etiketi na zunanji strani embalaže. Po prejetih analizah lahko za posamezne parcele naredimo gnojilni načrt (enoletni ali večletni).

Za vse dodatne informacije smo vam na voljo na kontaktih:
Mag. Sonja Zidar Urbanija: sonja.zurbanija@lj.kgzs.si; 01 899 50 14
Karmen Skalič Holešek: karmen.skalic-holesek@lj.kgzs.si; 01 899 50 15
Anja Bevc: anja.bevc@lj.kgzs.si; 01 899 50 13

Paliativna oskrba v Domu Tisje

Avtorica članka: Manca Lesjak, dipl. m. s, vodja enote Tisje

Paliativna oskrba je aktivna celostna obravnava bolnikov z neozdravljivo boleznijo in podpora njihovim bližnjim.

Glavni elementi paliativne oskrbe so:
- posamezniku (bolniku) prilagojeno obvladovanje problemov (telesnih, psiholoških, duhovnih, socialnih) v obdobju obravnave neozdravljive bolezni,
- strokovna oskrba v zadnjem obdobju življenja in med umiranjem,
- podpora družini med boleznijo in med žalovanjem.

Paliativna oskrba in nega sta del storitev, ki jih izvajamo v Domu Tisje. Visoka starost in z njo pogojene kronične bolezni in okvare povzročajo marsikateremu stanovalcu fizične, psihične, socialne in duhovne težave, ki ga spremljajo do konca življenja.

Paliativna oskrba ni ustrezna zgolj za bolnike z neozdravljivim stadijem raka, temveč je sestavni del zdravstvene oskrbe bolnikov s kroničnimi boleznimi srca, ožilja, pljuč, nevrološkimi obolenji (npr. kronična srčna okvara, kronična obstruktivna pljučna bolezen, demenca) in tudi pri starostnikih z geriatričnimi sindromi.

V Domu Tisje v proces paliativne oskrbe vključujemo stanovalce, ki v dom pridejo z diagnozo neozdravljive bolezni, pa tudi stanovalce, ki se jim je zdravstveno stanje poslabšalo do te mere, da potrebujejo paliativno oskrbo.

Vključitev v paliativno oskrbo na podlagi ocene zdravstvenega stanja stanovalca predlaga domski zdravnik. Zdravnik se glede vključitve v obravnavo po načelih paliativne oskrbe odloči v sodelovanju z diplomiranimi medicinskimi sestrami, svojci ter stanovalcem samim. V kolikor stanovalec zaradi slabšega zdravstvenega stanja ni sposoben samostojnega odločanja, se vključitev v paliativno oskrbo izpelje na željo svojcev. V Domu Tisje smo ustanovili skupino Metulj, ki spremlja stanovalce, ki so vključeni v paliativno oskrbo. Člani paliativne skupine so diplomirane medicinske sestre in zdravstveni tehniki, ki se vsakodnevno srečujejo s stanovalci. Ob vključitvi v paliativno oskrbo in ob vsakem večjem poslabšanju zdravstvenega stanja stanovalca se člani sestanejo z namenom, da bi obravnavali stanovalca z vseh vidikov njegovega življenja, poiskali rešitve za njegove težave, pa naj bodo fizične, psihične, duhovne ali socialne.

Pri ohranjanju našega psiho-fizičnega ravnovesja je vsem nam, še posebno pa hudo bolnim, lahko med drugim v pomoč tudi aromaterapija. V Sloveniji uporaba aromaterapije v praksi še ni povsem razširjena, je pa zelo priljubljena. V Domu Tisje aromaterapijo že vključujemo kot podporno zdravljenje v vsakodnevni praksi, predvsem pa pri stanovalcih, ki so vključeni v paliativno oskrbo. Aromaterapevtske aplikacije izvaja izobražena aromaterapevtka. Tako zaposleni kot tudi stanovalci poročajo o blagodejnih učinkih aromaterapevtske masaže kot tudi o pozitivnih odzivih pri uporabi eteričnih olj v prostoru (npr. ob nespečnosti, nemiru). Aromaterapija stanovalcem podari dostojanstvo, olajšanje, ljubezen, skrivnost, dušo in lepoto. Stanovalcem je sposobna približati esenco in vonj nežne matere narave. Dobro izurjen aromaterapevt je zmožen podpirati pacienta na kateremkoli delu njegove poti – od trenutka diagnoze, skozi zdravljenje in onkraj. Aromaterapijo lahko uporabljamo tudi v zadnjih fazah življenja. Vse to je njena lepota.

Novice iz Društva diabetikov Litija in Šmartno pri Litiji

Avtor članka: Društvo diabetikov Litija in Šmartno pri Litiji

Meritve krvnega sladkorja, krvnega tlaka, kisika v krvi, holesterola in trigliceridov. V sredo, 5. 3. 2025, od 8.00 do 10.00 v društveni pisarni na Parmovi 7, Litija.

Strokovno zdravstveno predavanje
V torek, 18. 2. 2025, ob 16.00 z naslovom Pomen obvladovanja kardiometabolnih dejavnikov tveganja pri sladkornih bolnikih, v prostorih Knjižnice Litija, Parmova 9, Litija. Predavala bo Katarina Vukelič, dr. med. spec. interne medicine in pnevmologije. Predavanje je brezplačno. Vabljeni tudi ostali občani.

Edukativno okrevanje Talaso Strunjan 11.–18. 5. 2025

Hotel Svoboda ****	6. 4.–1. 6. 2025 Sezona B (8 dni/7 noči)	Turistična taksa
7 polpenzionov v dvoposteljni sobi	595,00 €	3,13 €/na dan/ osebo = 25,00 €
7 polnih penzionov v dvoposteljni sobi	728,00 €	3,13 €/na dan/ osebo = 25,00 €

Vile ***	6. 4.–1. 6. 2025 Sezona B (8 dni/7 noči)	Turistična taksa
7 polpenzionov v dvoposteljni sobi	525,00 €	3,13 €/na dan/ osebo = 25,00 €
7 polnih penzionov v dvoposteljni sobi	658,00 €	3,13 €/na dan/ osebo = 25,00 €

Doplačilo za enoposteljno sobo: 40,00 €/dan v sezoni B.

Plačilni pogoji:
Ob prijavi plačate 50 EUR akontacije do 18. 4. Ostalo poravnate na lokaciji z možnostjo obročnega odplačila aranžmaja s plačilno kartico na tri obroke.

Pohodi
Pohodov nismo opredelili po datumih. Navedli smo le lokacije. Zaradi spremenljivega vremena jih bomo prilagajali sproti in vas o tem obveščali preko Facebooka in SMS-ov.

- Litija–Laze–Dolsko–Klopce–Javoršica–Miklavž–Jevnica (vlak)
- Litija–Grad Gamberk (avtobus) in nazaj Gamberk–Klančiše–Velika Skala–letališče Ruardi–Zagorje–Litija (vlak)
- Litija–Trojane–Doline–Golčaj–Limbarska gora–Moravče–Litija (avtobus)

Telovadba
V Športni dvorani Litija pod strokovnim vodstvom vsako sredo od 18.15 do 19.15. Karte lahko kupite pri vaditeljici v dvorani ali v društvu.

Plavanje in vadba
V bazenu Pungrt, Šmartno pri Litiji, skupaj z MDI Litija in Šmartno pri Litiji ob sredah od 16.00 do 17.00.

Sanacija društva je zaključena
Člani izvršnega odbora in nadzornega odbora smo se sestali na zadnji seji v letu 2024 in na prvi seji v prenovljenih prostorih našega društva. Po zaključku seje so se nam pridružili tudi povabljeni gostje: podpredsednik Zveze društva diabetikov Slovenije Samo Fakin, podžupanja Občine Litija Lijana Lovše, župan Občine Šmartno pri Litiji Blaž Izlakar, predstavnici NVO (Regionalni center za nevladne organizacije) Tjaša Bajc in vodja projektov Klara Kržišnik, direktorica Knjižnice Litija Andreja Štuhec in predsednik MDI Litija in Šmartno pri Litiji Miro Vidic. S strani prisotnih gostov smo bili deležni veliko spodbudnih besed, kar nam je v ponos za preteklo delo in spodbuda za prihodnje. Z njihovo pomočjo in podporo nam je uspelo, da smo lahko v času sanacije društvene pisarne nemoteno izvajali aktivnosti naših programov.

Zaključek leta v Mozirskem gaju

V prazničnem decembru smo v Mozirju obiskali park cvetja Mozirski gaj, kjer je namesto cvetlic sijalo kar 1,9 milijonov lučk različnih barv. Sprejel in pozdravil nas je njihov vodič in nas povabil, naj si obenem ogledamo kulturne znamenitosti iz starih časov kmečkega gospodarstva, čebelnjak, vodne mline, najstarejšo mozirsko hišo in kapelico sv. Valentina. Sprehodili smo se skozi prečudovito okrašen in osvetljen park, zdaj pa z velikim veseljem pričakujemo pomlad, da si bomo lahko ogledali cvetoče tulipane in ostale cvetlice.

Lilin vrtiljak

Avtorica članka: Aleksandra Krnc

Lila je svoj 25. rojstni dan proslavila s prireditvijo in razstavo likovnih ter fotografskih del v preddverju KC Litija. Del razstave sta prispevali Cici in Mala Lila.

Prisrčno vabljeni na retrospektivno razstavo likovnih del Ljubomirja Ulage *Ta veseli dan kulture*, ki je na ogled v Knjižnici Litija. Otvoritveno slovesnost je popestril recital članov sekcije Lila piše. Ob tej priložnosti je izšel tudi katalog – *Sprehod po poti Lile od prvih začetkov do danes*. Drugi katalog je izšel ob 175-letnici železnice v Litiji. Predstavitev kataloga in likovnih del je na ogled v muzeju.

Trije člani društva so se udeležili treh likovnih delavnic akvarela – slikanja novoletnih voščilnic, ki jih je v Trebnjem vodil Brane Praznik, predsednik LD Trebnje. 17. 12. 2024 je bila likovna delavnica, namenjena mladim OŠ Litija in Šmartno pri Litiji. Odvila se je v ateljeju Lila pod mentorskim vodstvom Danijele Kunc in Anite Vozelj. V soboto, 7. 12. 2024, smo gostili akademsko slikarko Nušo Lapajne Čurin, ki je vodila likovno delavnico na temo vode.

Predstavitev kataloga *175 let železnice v Litiji* ter odprtje likovne in fotografske razstave sta bila v četrtek, 5. 12. 2024. V prostorih Občine Litija je bila na ogled razstava grafičnih likovnih del lanskega 2. Grafičnega bienala. Na regijsko razstavo *Kolorizem* v organizaciji JSKD so se uvrstili Aleksander Lavrenčič, Gabrijela Hauptman, Marija Urankar Murn, Nejc Jogan, Marija Hameršak Lavrenčič, Tomaž Mittoni in Jelka Jantol. V ŠMELC-u se z likovnimi deli predstavljata sekciji Cici in Mala Lila. Na državno srečanje literarnega razpisa *V zavetju besede* se je uvrstila naša članica Dunja Polonca Guček. Sekcija Foto Lila je prispevala avtorske fotografije za občinski koledar za leto 2025. Zaključili smo tečaj botanične ilustracije pod vodstvom mentorja dr. Nejca Jogana, izr. prof. za področje botanike. S tečajem bomo nadaljevali v pomladanskih mesecih.

Polni novega znanja smo se tudi Lilovci poslovili od starega leta in se podali novim izzivom naproti.

Decembrsko in januarsko dogajanje v Jablaniški dolini

Avtor članka: Društvo za ravoj podeželja LAZ

V Jablaniški dolini smo zaključili leto z dogodkom, ki je ponovno povezal krajane v prazničnem duhu. V soboto, 14. 12. 2024, smo se zbrali v gasilskem domu v Jablanici na tradicionalnem Štefanovem srečanju, ki sta ga organizirala Društvo LAZ in Krajevna skupnost Jablaniška dolina.

Dogajanje smo odprli z nasmehi najmlajših, saj smo zanje pripravili filmski večer za otroke. Na velikem platnu se je zavrtel film *Superbožiček* – srčna in zabavna zgodba o posebnem Božičku, ki izgubi svoje čarobne sani in skupaj z otroki znova odkrije prave vrednote praznikov: prijateljstvo, pomoč in skupne sanje. Razveselili smo jih s kokicami, nad katerimi so bili navdušeni.

Za odrasle in vse, ki so želeli več smeha, pa smo pripravili prav posebno presenečenje. Na oder je stopila Lucija Ćirović, ena prvih stand-up komičark pri nas, ki je s svojim izvrstnim humorjem in lut-

kovnimi vložki poskrbela za obilico smeha. Lucija je prava mojstrica posnemanja glasov in ustvarjanja likov, ki na odru zaživijo v polnem sijaju.

Sledilo je druženje pred gasilskim domom v Jablanici ob toplem čaju, kuhanem vinu in okusnih štrukeljčkih, pecivu in mandarinah. Dogodek je ponovno dokazal, kako pomembna sta skupno druženje in povezovanje. Veseli smo, da smo leto zaključili v prijetnem vzdušju ob širjenju smeha in praznične topline.

V petek, 10. 1. 2025, zvečer se je okoli 150 pohodnikov podalo na tradicionalni Nočni pohod v Gradišče pri Litiji ob prvi polni luni. Udeleženci so pot začeli iz Jablanice, Brega pri Litiji in Gradiških Laz med 19.30 in 20.00 ter se odpravili proti cilju – cerkvi sv. Marije Magdalene v Gradišču pri Litiji.

Sveže zapadli sneg je pričaral posebno vzdušje, saj je bila pot v soju svetilk in bakel prav čarobna. Po prihodu v Gradišče so si pohodniki ogledali jaslice na Eko kmetiji Pr' Kokol, nato pa je sledilo prijetno druženje in okrepčilo na Domačiji Vovk. Pohod pod polno luno povezuje ljubezen do narave z druženjem, kar mnogi udeleženci vidijo kot navdihujoč način za vstop v novo leto.

Na obisku pri jubilantki

Avtorica članka: Milena Mrzel

Jeseni, 23. 11. 2024, je Marija (Mari) Kralj praznovala jubilej – 90 let. Na Levstikovi ulici 8 so se zbrali njeni domači, da so skupaj s slavljenko upihnili svečke.

Mari Kralj je rodila štiri otroke, sinova živita v hiši, hčeri pa sta se odselili. Po možganski kapi zanjo skrbi sin Igor z ženo Karmen. Na pomoč jima po potrebi priskočijo še drugi družinski člani. Rada bi poudarila vso pohvalo tej skrbi in negi, ki jo prejme »mama Mari«. Mari Kralj je imela v varstvu, leta nazaj, preko petdeset otrok. Naenkrat je pazila tudi po deset otrok in vsi otroci v varstvu so jo klicali »mama Mari«. Pri tem ji je bil v pomoč tudi pokojni mož Franc. Pazila je tudi moja otroka, za kar sem ji zelo hvaležna.

Slavljenko sva obiskali skupaj s prostovoljko Marijo. Sin Igor in žena Karmen sta naju lepo postregla. Skupaj z Mari Kralj smo nazdravili. Ves čas je bila jubilantka prisotna, sicer na vozičku. Ko pa se je utrudila, so jo peljali počivat. Obiščite svoje drage, čutijo prisotnost, čeprav tega ne morejo povedati, preživite lep dan.

Novice iz Knjižnice Litija

Avtorica članka: Aleksandra Mavretič

Potopisno predavanje Kolesarsko popotovanje po Srednji Ameriki
Aleš Juvanc bo predstavil potovanje s kolesom po Srednji Ameriki, ki ga je pričel v Mehiki. Prekolesaril je vseh osem držav celinskega dela Srednje Amerike, v mesecu in pol se je nabralo 2.786 kilometrov. Več o njegovi poti na spletni strani: www.alexbikingworld.com. Predavanje bo v torek, 18. 2., ob 19.00 v Knjižnici Litija.

Literarno snidenje – prof. dr. Mojca Zvezdana Dernovšek
Mojca Zvezdana Dernovšek je otroštvo preživela v Litiji, po končani osnovni šoli pa je šolanje in življenje nadaljevala v Ljubljani. Psihiatrinja in predavateljica bo predstavila svojo novo knjigo *Notranji krokodil*, ki spodbuja k pozitivni naravnanosti za pot skozi življenje. Literarno srečanje bo v ponedeljek, 24. 2., ob 19.00 v Knjižnici Litija.

Rastem s knjigo na Osnovni šoli Šmartno
28. 1. je sedmošolce OŠ Šmartno v projektu Rastem s knjigo obiskala pisateljica, profesorica in prevajalka Mateja Gomboc. Predstavila je svojo poklicno pot, svoja dela. Poleg učbenikov piše leposlovje za otroke, najstnike in odrasle. V zadnjih dveh letih se veliko piše in govori o njenem romanu *Gorica*, ki predstavlja zgodbo o nastanku Nove Gorice. Na srečanju pa je beseda tekla o podarjeni

knjigi Javne agencije za knjigo RS vsem sedmošolcem v državi in zamejstvu, o *Sposojeni babici Štefi*, ki jo je Mateja Gomboc napisala tudi na podlagi lastnih izkušenj. Veliko njenih zgodb nastane iz resničnega življenja. Učenci so gostji pripravili vprašanja, avtorica pa se jim je na koncu podpisala v knjige. Prijetno srečanje so zaključili z obiskom Knjižnice Šmartno. Hvala za sodelovanje!

Pravljične ure v naših knjižnicah
V februarju vas vabimo na naše pravljične ure: v Knjižnico Vače v ponedeljek, 24. 2., ob 18.00, v Knjižnico Litija ob torkih, 11. in 25. 2., ob 18.00, v Knjižnico Šmartno oba četrtka, 13. in 27. 2., ob 18.00 ter v Knjižnico Gabrovka v petek, 28. 2., ob 18.00.

Policija svetuje za vašo varnost

Avtorji članka: policisti Policijske postaje Litija

Varnost pešcev
Za lastno varnost lahko pešci največ naredijo sami. Prav tako kot ostali udeleženci v prometu morajo v prvi vrsti spoštovati cestnoprometna pravila. Uporabljati morajo prometne površine, namenjene hoji pešcev, in ponoči ali ob slabši vidljivosti (npr. megla, mrak) obvezno nositi odsevna telesa za večjo vidnost ali svetilko, ki oddaja belo svetlobo. V temi in mraku vam lahko aktivna raba odsevnikov reši življenje!

Zaradi odvračanja pozornosti od dogajanja v prometu (pozornost je lahko zmanjšana celo za 60 odstotkov!) tudi pešcem, ne le voznikom, med hojo odsvetujemo uporabo mobilnih telefonov, slušalk, pregledovanje družbenih omrežij ipd.

Opozorilo voznikom motornih vozil, tudi koles in e-skirojev
Vse voznike motornih vozil, tudi koles in skirojev, pa opozarjamo, da morajo biti med vožnjo izjemno pozorni na pešce. Še posebej naj bodo previdni v območju prehodov za pešce in tudi na območjih, kjer je pričakovati prisotnost pešcev (npr. pred šolami in vrtci, v naseljih, v bližini otroških igrišč, domov za starejše itd.). Ustrezno naj znižajo hitrost vožnje in pred prehodi pešcem odstopijo prednost. Kolesarji in vozniki e-skirojev se lahko v conah za pešce gibljejo izključno s hitrostjo pešca, torej največ do 5 km/h, še bolj varno pa je, če sestopijo.

Zunaj naselij, kjer ni pločnikov, naj vozniki motornih vozil vozijo po sredini prometnega pasu, da čim bolj zmanjšajo možnosti trka z morebitnim pešcem, ki hodi ob vozišču. Hitrost vožnje naj prilagodijo predpisanim omejitvam in razmeram na cesti. Upoštevajo naj, da se na mokri ali spolzki podlagi zavorna pot podaljšuje.

Vir: spletna stran www.policija.si

Iz dela RKS OZ Litija

Avtor članka: RKS OZ Litija

Obiski starejših, bolnih in osamljenih
Decembra so prostovoljci krajevnih organizacij Rdečega križa obiskovali starejše in bolne člane na njihovih domovih in v domovih za starejše. Prijeten klepet, topel stisk roke ter voščilo razveselijo vsakogar, starejše pa še posebno.

Članarina RKS OZ Litija
Po 33. členu statuta RKS Območnega združenja Litija krajevni odbori KORK skrbijo za opravljanje sprejetih nalog, med temi je tudi skrb za pobiranje članarine in prostovoljnih prispevkov. Vse krajevne organizacije RK si zadajo nalogo, da prostovoljci organizacije RK v prvih mesecih novega leta to nalogo izvedejo. Podajo se od vrat do vrat in pobirajo članarino oziroma poprosijo za članstvo.

Članarina je pomemben vir za delo vsake KORK. Prostovoljec, ki pobira članarino in prostovoljne prispevke, se mora predstaviti s pooblastilom za zbiranje članarine in prostovoljnih prispevkov.

Božiček za en dan 2024
V vseslovenski dobrodelni projekt smo se v Rdečem križu Litija vključili tudi v preteklem letu. Projekt, ki riše nasmehe na obraz otrokom in starostnikom iz materialno in socialno šibkih okolij, je potekal že trinajsto leto zapored. Dobrodelni Božički so napolnili škatle z raznimi potrebščinami, dobrotami, voščilnicami z dobrimi željami in lepimi mislimi. Starejši so bili ob razdelitvi daril presenečeni in veseli, z nasmehom na obrazu – tak pa je tudi moto prostovoljnega projekta Božiček za en dan – »*Majhna škatla za velik nasmeh*«. Hvala vsem, ki ste postali Božički za en dan!

Kakšne melodije smo igrali v 2024?

Avtorica članka: Zala Kokalj

Kdor je že kdaj bil v naši družbi, ve, da se radi spominjamo in podoživljamo pretekle nastope, vaje, gostovanja in druženja. Ker še raje vtise delimo, naj bo sledeče besedilo prav to: kratko druženje s člani orkestra po uspešnem letu.

Leto smo začeli s **koncertom božičnih melodij**. Mi jih vedno znova

radi zaigramo, poslušalci pa z veseljem prisluhnejo, zato ni bilo razloga, da jih ne bi ponovno predstavili v Radovljici, so sklenile druge bisernice. Za tem smo se do pomladi zakopali v note, čakal nas je namreč koncert **Klasika v dvoje**. Dolgotrajno druženje z metronomom se je obrestovalo, saj smo pričarali krasen večer prirejenih in originalnih klasičnih tamburaških skladb. Vsi, še posebej pa naš čelist in bugarista, smo bili veseli, da smo moči združili s Tamburjaši in repertoar v začetku aprila ponovili še v **Vipavi**. »*Lepo je koncertirati sam, še lepše pa v dvoje,*« so ugotavljali basi, ko smo se v aprilu ponovno v razširjeni ekipi vozili proti **Banja Luki**. Pričakovali smo lepo gostovanje in prijazen sprejem, poleg tega pa dobili še bučne aplavze in veliko navdušenje nad izbiro slovenskih skladb; tretji brači pa si bodo še posebej zapomnili podaljšano pot proti domu.

Vrnili smo se ravno dovolj zgodaj, da smo začeli z intenzivnimi pripravami na **Srečanje tamburašev in mandolinistov Slovenije v Semiču**. Tam smo ponovno dokazali, da v Šmartnem vemo, kako se tamburicam streže, saj smo si ponovno priigrali **zlato priznanje s pohvalo za doseženih 97 točk in posebno pohvalo za izbiro programa**. Za to se posebej zahvaljujemo **dirigentu Štefanu Vidicu** in prvim bračem. Z lepimi melodijami smo v spomladanskih mesecih polepšali krst, navdušili otroke v Vrtcu Litija, predstavili naše delovanjem učencem OŠ Šmartno in jih povabili v svoje vrste, jeseni pa združili moči z domačo **Folklorno skupino Javorje**. Pri preigravanju belokranjskih ljudskih smo se vsi, še posebej pa prve bisernice, ravno dovolj ogreli, da smo bili novembra pripravljeni na tradicionalni **Latino Martini 15, fiesta**. Peli, plesali, ploskali in igrali smo s **Petrom Vodetom, Urško Strnad in skupino Prkakšns**. Takšne latino zabave šmarska dvorana (in publika) zagotovo še ni doživela, najbolj pa so uživali drugi brači. Za tem je prišel čas za nekaj zimskega spanja in klasičen zaključek sezone **na štefanovo v šmarski cerkvi**, ko je malo zeblo čisto vse.

Ko nizamo spomine, se s hvaležnostjo še posebej radi spomnimo svoje publike. Hvala vsem, ki ste nas podprli z močnimi aplavzi, navdušenimi vzkliki, besedami podpore in finančnimi sredstvi. Mi že pridno snujemo nove koncerte, da se čim prej spet vidimo.

Razvojni center Srca Slovenije

RAZVOJNI CENTER SRCA SLOVENIJE
DEVELOPMENT CENTRE OF THE HEART OF SLOVENIA

Avtorici člankov: Jasna Presečki in Anamarija Fortuna

PRENOS ZNANJA NA NAJMLAJŠE V OKVIRU KONZORCIJA VRTCEV IN ŠOL SRCA SLOVENIJE

Razvojni center Srca Slovenije od leta 2012, zahvaljujoč občinam Litija, Lukovica, Kamnik in Šmartno pri Litiji, sodeluje z vrtci in šolami, rokodelci, društvi in številnimi drugimi posamezniki v okviru Konzorcija vrtcev in šol Srca Slovenije z namenom prenosa znanja in veščin na naše najmlajše. Lokalno okolje namreč ponuja veliko dragocenega tradicionalnega znanja, ki ga ne smemo izgubiti, ampak dati vse od sebe, da z njim navdihnemo srca naših najmlajših.

V letošnjem šolskem letu smo v občinah Srca Slovenije izvedli že pet delavnic, za katere lahko rečemo, da so bile več kot uspešne. Na Osnovni šoli Janka Kersnika v Lukovici je v oktobru 55 otrok iz 3. razreda ustvarjalo skupaj s šmarsko rokodelko Barbaro Dacar prav poseben nakit, narejen iz gline. Delavnica z naslovom *Izdelovanje nakita iz gline* se izvaja že nekaj let zapored na različnih šolah, otroci pa vedno presenetijo s čudovitim izdelki.

Osnovna šola Šmartno pri Litiji je prav tako izbrala delavnico *Izdelovanje nakita iz gline*, ki se je je udeležilo 23 otrok. Vsak je izdelal svoj unikatni kos nakita, ga pobarval in pri tem spoznal celoten postopek obdelovanja gline, ki zahteva mirne roke, obilo ustvarjalnosti in potrpežljivo čakanje na sušenje ter pečenje izdelka.

Na Osnovni šoli Šmartno v Tuhinju v Kamniku sta bili izvedeni dve delavnici, eno je izvedlo Društvo rejcev drobnice Kamnik, drugo pa Razvojni center Srca Slovenije. Delavnice z naslovom *Rokodelstvo med tradicijo in sodobnostjo*, ki ga je izvedlo Društvo rejcev drobnice Kamnik, se je udeležilo 50 otrok iz 5. razreda. Na delavnici so se naučili tehnike suhega polstenja z uporabo česane ovčje volne. S polstenjem je moč izdelati lepe in uporabne izdelke, ki ne obremenjujejo okolja. Omenjena obrt tone v pozabo, zato smo veseli, da smo jo lahko za trenutek obudili in jo predali naprej.

Drugo delavnico z naslovom *Življenje brez odpadkov* je izvedla Tina Vatovec iz Razvojnega centra Srca Slovenije. Skupaj z 22 radovednimi glavami iz 2. in 3. razreda je ločevala odpadke v koše za recikliranje, iskala alternative bolj trajnostnih izdelkov, vse to pa povezala s prisrčno zgodbo z naslovom *Potovanje male plastične vrečke*, ki je nastala izpod peresa ge. Mojiceje Podgoršek.

Delavnice so vedno pozitivno sprejete, otroci pa se jih neizmerno veselijo in v njih z navdušenjem sodelujejo. Verjamemo, da je to ena izmed aktivnosti, ki je nikoli ne smemo opustiti. Navsezadnje, kaj je lepšega kot ohranjanje lokalnega znanja, veščin in kulture, ki nas povezujejo?

EVROPSKI PROJEKT ZA MLADE TRAJNOSTNE PODJETNIKE »GO GREEN«

Razvojni center Srca Slovenije je 19. in 20. 11. v Termah Snovik v Kamniku organiziral srečanje partnerjev projekta GO GREEN. Na srečanju smo načrtovali ključne aktivnosti, ki nas bodo vodile k doseganju ciljev projekta. Glavni cilj je opolnomočiti mlade, stare od 15 do 29 let, z veščinami, znanji in kompetencami na področju zelenega trajnostnega podjetništva.

Partnerji v projektu smo iz različnih evropskih držav: Slovenije – Zadruga Kikštarter in Razvojni center Srca Slovenije, Madžarske – KDRIU, Španije – Defoin, Bolgarije – Vyara Foundation Tryavna, Irske – Donegal Youth Service in Severne Makedonije – SOEPTU Kuzman

Josifovski – Pitu. Kot partnerji projekta GO GREEN si prizadevamo razviti nov izobraževalni program za spodbujanje zelenega podjetništva med mladimi in mladinskimi delavci.

Cilj projekta je oblikovati okvir za neformalno izobraževanje mladih, ki ga bodo lahko uporabljali različni deležniki na področju izobraževanja – profesorji, učitelji, mladinski delavci, mladinske organizacije, zagonska podjetja in drugi. S pomočjo dogodkov, kot so izobraževalni maratoni, bomo mladim bodočim podjetnikom pomagali razvijati zelene podjetniške ideje in iskati inovativne rešitve za okoljske izzive, s katerimi se soočamo.

Verjamemo, da je spodbujanje mladih k zelenemu podjetništvu ključno za trajnostno prihodnost. V ta namen bomo razvili spletna orodja, ki bodo služila kot podporno okolje za razvoj inovativnih rešitev iz naslova trajnostnega gospodarstva. Med ključnimi rezultati projekta bosta spletna platforma z izobraževalnimi moduli za bodoče mlade podjetnike ter praktični vodnik, ki bo mladim pomagal pridobiti potrebna znanja, veščine in kompetence.

Vse mlade z območja Srca Slovenije vabimo, da se nam pridružite na poti zelenega podjetništva! S pomočjo projekta GO GREEN boste pridobili dragocena znanja in veščine, ki vam bodo omogočila večje možnosti za zaposlitev in uspeh na trgu dela.

RAZVOJNI CENTER SRCA SLOVENIJE S FINANČNIMI SREDSTVI PODPRL MIKRO IN MALA TURISTIČNA PODJETJA

Z evropskim projektom, ki nagovarja večjo odpornost v turizmu (ST3ER), je Razvojni center Srca Slovenije z nepovratnimi sredstvi v višini 25.000 EUR podprl kar pet podjetij.

Na Razvojnem centru Srca Slovenije smo v letu 2024 objavili Javni razpis za inovativne projekte za mala in srednje velika podjetja (MSP) s področja turizma. Na razpis, ki je bil objavljen v petih evropskih državah, se je prijavilo preko 100 podjetij, uspešno pa jih je kandidiralo kar 49. **Z območja Srca Slovenije so bili uspešni Vanglob, d. o. o. (občina Šmartno pri Litiji)**, Linija Sport Miloš Kimovec, s. p. (občina Litija), Terme Snovik (občina Kamnik), Center za zunanjo ureditev (občina Litija) in Zdravilni gaj Tunjice (občina Kamnik). Vsako izmed podjetij bo **prejelo 25.000 EUR nepovratnih sredstev** za implementacijo projekta, ki naslavlja dvojni prehod v turizmu – digitalni in zeleni. Podjetja bodo v sklopu izvajanja svojih začrtanih aktivnosti prav tako sodelovala s priznanimi slovenskimi ali tujimi mentorji in se udeležila vsaj treh brezplačnih spletnih izobraževalnih modulov, ki jih organiziramo parterji projekta ST3ER.

V letošnjem letu bomo na Razvojnem centru Srca Slovenije objavili **še dva javna razpisa za turistična podjetja. Prvi razpis** bo namenjen t. i. **sodelovalnim inovacijskim projektom**, za partnerstva najmanj dveh in največ štirih MSP, usmerjenih v inovativne trajnostne ukrepe, ki jih lahko podkrepijo tudi z digitalnimi rešitvami. V okviru tega razpisa bomo **podelili 30.000 EUR subvencije na projekt in podprli predvidoma 2–3 projekte. Drugi razpis** pa bo namenjen **START-UP podjetjem**, ki bodo komisijo prepričali s svojo osredotočenostjo na digitalizirane in podatkovno usmerjene rešitve za pametni, varni in trajnostni turizem. **V Sloveniji bomo lahko podprli tri START-UP podjetja in prav tako podelili 30.000 EUR subvencije na projekt.**

Cilji in aktivnosti projekta ST3ER so že od samega začetka usmerjeni v reševanje izzivov, s katerimi se soočajo MSP v turizmu na posameznih območjih. Poleg direktnih nepovratnih sredstev pa s projektom organiziramo in turističnim akterjem omogočamo udeležbo na delavnicah, srečanja z deležniki, izobraževanja, predstavitve dobrih praks in študijskih primerov. Z vsemi aktivnostmi bomo pozitivno prispevali k dvigu odpornosti ter gospodarski rasti MSP, k povečanju števila inovacij, trajnostnih praks ter k dvigu konkurenčnosti. Vse akterje turizma in zainteresirano javnost vabimo, da redno spremljate **našo spletno stran** www.srce-slovenije.si, prek katere vas bomo obveščali o vseh aktivnostih in aktualnih razpisih.

Pastirci smo bili na Jezerskem

Avtorica članka: Milena Strmljan

Društvo rejcev drobnice Litija - Šmartno Pastirci smo se predzadnjo nedeljo v oktobru odpravili na strokovno ekskurzijo na Jezersko.

Pot nas je vodila skozi Litijo in Domžale mimo Kranja in Preddvora ter nato po dolini reke Kokre in nazadnje reke Jezernice, v zgodnjih dopoldanskih urah pa smo prispeli na Jezersko. Pod vodstvom lokalne vodičke Andreje, ki nam je predstavila zgodovino in druge zanimive značilnosti območja Jezerskega, smo si ogledali znamenitosti kraja. Peš smo se odpravili po poti pod vršaci Kamniško-Savinjskih Alp po dolini, ki leži med Gorenjsko in Koroško, na severu pa meji z Republiko Avstrijo. Poizkusili smo zdravilno mineralno vodo Jezerska slatina, občudovali stare domačije in postali ob cerkvi sv. Andreja ter ob znani skrbno obnovljeni Šenkovi domačiji. To je ena redkih slovenskih kmetij, na kateri se je ohranila zasnova srednjeveške samozadostne kmečke naselbine in so stara poslopja ostala takšna, kot so bila zgrajena. Na Jenkovi domačiji smo si ogledali Jenkovo kasarno, zgrajeno pred dobrimi petsto leti, ki je služila

tudi za prenočišče potujočim trgovcem, ki so potovali med takratno Kranjsko in Koroško. Danes je tam etnografski muzej z zbirko predmetov in opreme iz vsakdanjega življenja naših prednikov.

Po dobrih treh urah hoje smo se že utrujeni odpravili na Kovkovo domačijo na ogled dobrih praks. Tam gospodari Janez Smrtnik, znani Jezerjan, ki zelo aktivno soustvarja kmečko in družabno življenje na Jezerskem. Je tudi predsednik Društva rejcev ovac jezersko-solčavske pasme, ki se je tu najbolj obnesla. Z ženo Eveline sta nam pripravila degustacijo njihovih domačih dobrot in nam predstavila življenje in delo na njihovi veliki gorski kmetiji. Na kmetiji Kolk se že več generacij ukvarjajo z ovčerejo, več let so se ukvarjali z rejo plemenjakov – ovnov solčavsko-jezerske pasme ovac, pasejo tudi govedo. Pomemben del dohodka kmetije je tudi gozdarstvo, sečnjo in spravilo dreves pa opravijo sami. Kovkovi s spoštovanjem skrbijo za obdelane strmine, cenijo pristno in preprosto kmečko življenje, stik z naravo jih plemeniti in bogati in to energijo smo ob njih čutili tudi mi. Hvaležni za prijaznost in domačnost smo si obljubili, da se zagotovo še srečamo in povežemo tudi z društvom rejcev ovac, katerega zastopnik je gospod Janez.

Naše potepanje po Jezerskem smo zaključili z dobrim kosilom, ki so nam ga pripravile prijazne delavke Gostišča Kanonir. Ob vrnitvi domov smo si polni prijetnih vtisov z zanosom pritrdili, da z rejo drobnice skrbimo in preprečujemo zaraščanje strmin in da smo zato pomemben del kmetijskega gospodarjenja tudi v našem okolju.

Zgodbe, ki dajejo moč – posvet ob svetovnem dnevu invalidov

Avtorja članka: Klavdija Prelc in mag. Ivan Petrič, koordinatorja invalidskega varstva na CSD OSV

V počastitev mednarodnega dneva invalidov, ki ga je leta 1992 razglasila Organizacija združenih narodov, je na Centru za socialno delo Osrednja Slovenija – Vzhod 4. 12. 2024 potekal posvet z naslovom *Zgodbe, ki dajejo moč*.

Posvet je poudaril pomen razumevanja invalidnosti in njenega vključevanja v družbo. Po podatkih Statističnega urada Republike Slovenije v Sloveniji z invalidnostjo živi približno 170.000 ljudi, kar predstavlja 8,5 % prebivalstva.

Invalidne osebe lahko na Centru za socialno delo uveljavijo pravice, med drugimi tudi na podlagi Zakona o socialnem vključevanju invalidov, Zakona o uporabi slovenskega znakovnega jezika, Zakona o osebni asistenci in Zakona o dolgotrajni oskrbi. Za uporabnike storitev osebne asistence smo na Centru za socialno delo Osrednja Slovenija – Vzhod organizirali skupino za samopomoč, ki je namenjena medsebojni podpori, deljenju izkušenj, koristnih, uporabnih informacij ter krepitvi moči za premagovanje vsakodnevnih izzivov, s katerimi se soočajo.

Invalidnost je lahko izziv, ki nas sooči z neštetimi vprašanji, negotovostmi in omejitvami. A prav vsaka omejitev je lahko priložnost, da odkrijemo nove poti, nove sposobnosti in novo moč v sebi. Prav te zgodbe – zgodbe posameznikov, ki so se pogumno soočili z življenjem in s svojo vztrajnostjo, ustvarjalnostjo in voljo dokazali, da so omejitve pogosto le v naših mislih – so bile na posvetu v ospredju.

Posebno vzdušje so ustvarili učenci Osnovne šole Roje s svojim glasbenim nastopom. Sledilo je predavanje Igorja Mravljeta iz Združenja invalidov Forum Slovenije z naslovom *Uspešni invalidi, ki sooblikujejo našo civilizacijo*. Uroš Koščak nas je navdušil s svojim talentom in globokim razumevanjem sveta skozi poezijo. Z nami je delil pesmi iz svoje tretje pesniške zbirke z naslovom *Hvala življenje*. Vrhunec dogodka je bila pripoved Martina Močnika, ki nas je navdihnil s svojo izjemno življenjsko zgodbo. Kljub svoji slepoti se je podal na nepozabno pot in sam s svojo psičko vodnico Bibo prehodil sloviti El Camino – romarsko pot, ki ni le fizični, temveč tudi globok duhovni izziv. Navdihujoče življenjske zgodbe so dokazale, kako lahko posamezniki premagujejo ovire in postajajo navdih za druge.

Udeleženci so ob zaključku dogodka na posebne obeske zapisali misli, ki so jih tekom poslušanja zgodb, ki dajejo moč, še posebej navdahnile. Njihove zapisane misli so krasile našo novoletno jelko.

Prazničnі dnevi v šmarski fari

Avtor članka: Uroš Pušnik

Veliko lepega in duhovno bogatega se je dogajalo v šmarski fari v dneh pred in okoli božiča. Devetdnevnica, postavljanje jaslic v cerkvi in okoli nje, »romanje« Marije od hiše do hiše, vrhunec priprav pa sta bili otroška in redna polnočnica.

Štefanovo s šmarskimi tamburaši

Dan po božiču, 26. 12., goduje sv. Štefan. Na ta dan že tradicionalno pri 10. sveti maši igrajo naši tamburaši. Letos je sv. mašo vodil naš duhovni pomočnik g. Vinko Malovrh.

Vse nas prisotne so ogrevale mile in lepe božične melodije tamburašev ter nam kot vsako leto sanjavo polepšale božično novoletne praznike. Ob koncu so nas tamburaši presenetili še z nekaj božičnimi melodijami.

Trikraljevska akcija

Na zadnjo decembrsko soboto v 2024 se je pričela Trikraljevska akcija, v kateri otroci upodabljajo tri kralje, ki so obiskali Novorojenega in mu prinesli darila. Naši otroci pa zbirajo za misijonsko središče, ki zbrana sredstva vsako leto nameni našim misijonarjem za konkretne projekte. Trikraljevska akcija se je letos v slovenskem prostoru odvila že 30.

11 skupin oziroma nekaj več kot 50 otrok naše fare je bilo letos aktivnih (poleg kraljev je bil v spremstvu pri kakšni skupini tudi kak pastirček). V dneh do 6. 1. 2025 so skupine obiskale kar se da največ družin, a tudi letos žal ne vseh. Tu pa tam je ponagajalo zdravje, res pa je skupin še vedno premalo, da bi lahko z obiski pokrili vso župnijo.

Na praznik sv. treh kraljev, 6. 1., smo se zbrali pri večerni sv. maši, ki jo je vodil župnik g. Marko Mohor Stegnar. V zahvali je izpostavil trud vsakega posameznika, ki se je vedno odpravil iz toplega in prazničnega udobja doma po kraju in med ljudi, včasih tudi v neznano z misionarskim namenom – pomagati najrevnejšim in pomoči najbolj potrebnim otrokom po svetu. »*V dobroti rastemo*«, zato velik bog lonaj vsakomur za vsak darovan evro ali cent! V mozaik dobrote smo letos prispevali 6.701,85 EUR. Zahvala tudi vsem spremljevalcem, voznikom in koordinatorjema Mihaeli Hauptman in Mihi Požunu.

Naj nas voščilo in dobre želje kolednikov spremljajo vse dni tega leta.

XV. igre za Memorial Riharda Urbanca 2024

Avtor članka: OZVVS Litija - Šmartno

V soboto, 16. 11. 2024, smo se člani Območnega združenja veteranov vojne za Slovenijo Litija - Šmartno ponovno zbrali na vsakoletnem srečanju in športnem tekmovanju za Memorial Riharda Urbanca.

Tudi letos so sodelovale ekipe iz Litije, Šmartnega, Kočevja, Grosuplja, Kamnika, Ribnice, Vrhnike, Borovnice, Logatca, OZSČ Litija - Šmartno in PVD Sever. V sklopu športnih iger so potekala tekmovanja v streljanju z zračno puško ekipno in posamezno, kegljanju ekipno in posamezno in malem nogometu. Udeleženih je bilo 90 veteranov, od tega 77 tekmovalcev. Po končanih igrah so bili razglašeni rezultati treh najboljših v posameznem tekmovanju. Najboljše uvrščenim ekipam in posameznikom so bile podeljene medalje in pokali. Zmagovalna ekipa, ki je zbrala največ točk, je prejela nadomestni prehodni pokal. Za sodelovanje na športnem tekmovanju je vsaka ekipa prejela zahvalne listine. Vse prisotne udeležence je uvodoma pozdravil predsednik OZVVS Litija - Šmartno Ivan Lovše. Hkrati se je vsem zahvalil za udeležbo na zaključku vsakoletnega srečanja na Memorialu Riharda Urbanca. K pozdravni besedi je povabil župana Občine Litija Francija Rokavca ter predsednika PO ZVVS Ljubljana – okolica Janeza Gregoriča. Delegacija veteranov v sestavi Jože Kos, Radovan Petje in Franci Stopar je na litijsko pokopališče odnesla ikebano na grob pokojnega predsednika Riharda Urbanca. Na koncu je sledilo prijetno druženje.

Rezultati tekmovanj so naslednji:

Streljanje posamezno

1	Roman Radej	Ekipa: OZVVS Kamnik	krogov: 175
2	Pavel Serša	Ekipa: OZVVS Kamnik	krogov: 171
3	Jože Gorjanc	Ekipa: OZVVS Grosuplje	krogov: 170

Streljanje ekipno

1	Ekipa: OZVVS Kamnik	krogov: 510
2	Ekipa: OZSČ Litija - Šmartno	krogov: 499
3	Ekipa: OZVVS Grosuplje	krogov: 481

Kegljanje posamezno

1	Ludvik Novak	Ekipa: OZVVS Litija - Šmartno	kegljev: 288
2	Marjan Jerič	Ekipa: OZVVS Litija - Šmartno	kegljev: 281
3	Anton Jalovec	Ekipa: OZVVS Kočevje	kegljev: 277

Kegljanje ekipno

1	OZVVS Litija	kegljev: 1036
2	OZVVS Kočevje	kegljev: 985
3	OZVVS Grosuplje 1	kegljev: 972

Mali nogomet

1	OZVVS Logatec
2	OZVVS Litija - Šmartno
3	OZVVS Kočevje

Skupni zmagovalec: OZVVS Kočevje

Žive jaslice v Javorju

Avtor članka: Kulturno društvo Javorje

V okviru Kulturnega društva Javorje so bile tudi letos na božični dan uprizorjene žive jaslice. Tokrat že dvajsetič. Poleg osrednje božične zgodbe sta bila s prikazi starih kmečkih opravil prikazana tudi doživljanje in dogajanje v adventnem času nekoč.

V program je bilo vključenih več kot sedemdeset sodelujočih, tako domačinov kot gostov. Na prizorišču so bili prisotni živali in ognjišča, kjer so se pastirji greli ob ognju, medtem ko sta Jožef in Marija z osličkom predstavljala osrednji del božične zgodbe. Trije kralji so prihod upodobili na konjih, kar je dodalo predstavi poseben pridih.

Pevski zbor, sestavljen iz otrok in odraslih, je z angelčki popestril dogajanje. Zahvaljujemo se voditeljici Vesni Doblekar, ki je zbor pripravila na nastop. V naši predstavi so sodelovali tako najmlajši kot najstarejši člani skupnosti, kar je pričakovano prispevalo k duhu povezanosti in tradicije.

Z nami je bil tudi župnik Marko Mohor Stegnar, ki je z božičnim spevom obogatil prireditev. Najlepša hvala za njegov prispevek! Hvala tudi članom ansambla Gas, ki so izvedli prikaz koledovanja nekoč. Posebna zahvala pa gre Idi Dolšek, ki je že tradicionalno pripravila scenarij in režijo, s čimer je najpomembneje prispevala h kakovosti programskega dela uprizoritve živih jaslic.

Za izvedbo prireditve je bilo potrebno veliko truda in priprav, vendar se po uspešno izpeljani prireditvi vedno pojavi občutek zadovoljstva, ko si lahko sodeloval in prispeval k njenemu uspehu. Številni gledalci, tako iz bližnjega kot daljnega okolja, so nam potrdili, da se trud izplača.

Prireditev, kakršna je ta, vzdržuje zdrav duh skupnosti, povezanost, ki jo je treba negovati in prenašati na mlajše rodove. Sodelovanje bogati posameznika in ne jemlje le energije in časa, temveč prinaša tudi dragocene izkušnje.

Na koncu se želimo zahvaliti vsem sodelujočim, donatorjem in Občini Šmartno pri Litiji, brez katerih prireditev ne bi bila tako uspešna.

Rokometno društvo HERZ Šmartno – utrinki leta 2024

Avtor članka: Ernest Mrzel

FOTO: RD HERZ Šmartno

3. mesto članske ekipe v 1. B moški rokometni ligi – po koncu tekme zadnjega kroga proti RD Moškanjci Gorišnica so člani prejeli zaslužene medalje za ta dosežek.

Tradicionalni dan rokometa, praznični dogodek, ki je združil vse generacije kluba in navijače ter zaznamoval uspešno sezono. **Slovo članskega trenerja Aleša Šmejca**, ki se je po štirih uspešnih sezonah poslovil z mesta glavnega trenerja. V sezoni 2020/21 je ekipo z drugim mestom v 1. B ligi popeljal v 1. ligo NLB. **Tabor Pacug**, rokometni tabor, ki je povezal 43 otrok in 8 mentorjev skozi izlete, tekmovanja, kino večere in seveda rokomet. **Postani rokometaš**, kampanja novačenja novih članov je pripeljala do izjemnih rezultatov. Klub zdaj združuje 125 otrok v mlajših selekcijah ter 25 registriranih članov članske ekipe. **Ažbe Zupan in Andraž Stanič, slovenska reprezentanta** – oba sta postala reprezentanta (kadetski in mladinski) ter dokazujeta izjemno kakovost in predanost, ki kaže na svetlo prihodnost kluba. **Kadeti že drugo leto zapored v 1. slovenski ligi** – kadeti so že drugo leto zapored uspešno nastopili v 1. slovenski ligi, kar je izjemen dosežek za razvoj mladih igralcev. Bravo fantje! **Mednarodni turnir Prague Handball Cup 2024** – eden največjih mladinskih turnirjev, na katerem so se naši mladi igralci izkazali s svojo kakovostjo in predanostjo. Odličen obet za prihodnost kluba.

Zimski premor je končan – ekipe RD HERZ Šmartno se vračajo na parket
December in tekmovalni premor so selekcije RD HERZ Šmartno izkoristile za prepotreben počitek in regeneracijo pred nadaljevanjem zahtevne sezone. V januarju so se ekipe znova zbrale in se pripravile za nadaljevanje sezone.

S kom se bodo varovanci trenerja Roberta Šafariča pomerili v februarju?
V 14. krogu so člani RD HERZ Šmartno pred domačimi navijači v Dvorani Pungrt gostili ekipo RK Velika Nedelja. Tekma je potekala 1. 2. 2025 ob 19.00. V 15. krogu jih je čakalo gostovanje pri RK Dol TKI Hrastnik. Obračun je bil na sporedu 8. 2. 2025 ob 19.00 v dvorani Dolanka. 16. krog prinaša novo domačo preizkušnjo, saj bo RD HERZ Šmartno 15. 2. 2025 ob 20.00 gostilo ekipo RK Drava Ptuj. V 17. krogu se bodo igralci RD HERZ Šmartno odpravili na gostovanje v Kočevje, kjer jih bo 22. 2. 2025 ob 19.30 pričakala ekipa RK Kočevje.

Ekipa se pripravlja na napete dvoboje, na katerih bo pred domačimi in gostujočimi navijači skušala prikazati svojo najboljšo igro ter osvojiti dragocene točke. Vse informacije glede sezone 2024/25 in spremljanja tekem bomo objavljali na naši Facebook in Instagram strani, na katerih si lahko ogledate vse zadnje novice.

»Borimo se za Šmartno!«

Taekwondo klub Šmartno - Litija

Avtor članka: ekipa TKD

Taekwondo način mojega življenja
Prijateljska tekma med kluboma Tkd Kang in Tkd Šmartno - Litija se je odvijala v nedeljo, 20. 10. 2024, v Dvorani Pungrt v Šmartnem pri Litiji. Tekme so se udeležili predvsem začetniki, da bi se seznanili in preizkusili v borbah in kicku. Bili so tudi izkušeni tekmovalci, ki so nadgrajevali svoje izkušnje. Zahvaljujemo se vsem tekmovalcem in staršem, ki jih spodbujajo. Srečno vsem v nadaljnjih borbah in pri nabiranju izkušenj.

Čigra open
Čigra open se je odvijal 5. 10. 2024 v Zagrebu. Naš klub se je tekmovanja tokrat udeležil z več tekmovalci, ki so si nabirali izkušnje in si pilili samozavest med bolj izkušenimi tekmovalci. Pokazali so kar nekaj dobrih borb in pobrali nekaj medalj. Borbe: 2. mesto Žana, 3. mesto Alan, Lara, Lana, Jaš; Kenan in Nika sta ostala brez medalje, vendar sta dala vse od sebe, nasprotniki so bili tokrat močnejši. Vsaka izkušnja nas dela močnejše. Čestitke vsem skupaj. Nadaljujemo s treningi in gremo novim borbam naproti.

Licenčni seminar in reprezentančni treningi (7.–10. 11. 2024, Rogla)
Licenčni seminar in usposabljanje za naziv *strokovni delavec v športu* ter trening camp TKD zveze. Na Rogli so bili tako tekmovalci kot trenerji, tekmovalci so urili svoje borilne in kondicijske veščine, trenerji pa so se strokovno izobraževali.

Licenčni seminar in usposabljanje za naziv strokovni delavec v športu. Predavanja so bila sestavljena iz različnih področij:

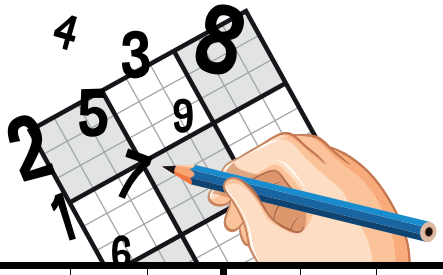
- metodika in didaktika v TKD WT panogi (dr. Neja Markelj),
- psihologija (dr. Tanja Kajtina),
- seznanitev s sodniškimi pravili WT (mednarodna sodnica Maruška Višnikar Bučar),
- športna prehrana (dr. Urška Bukovnik).

Usposabljanja v športu so se udeležili Nika Šircelj in Polona Saje, ki bosta svoje izobraževanje nadaljevali v naslednjem mesecu. Licenčni seminar pa sta opravila trenerja Franci Šircelj in Maruška Višnikar Bučar. Reprezentančnega treninga, ki je potekal že od četrtka, so se udeležile kadetinja Nika Babić ter mladinki Ema Karalić in Žana Velagić Jereb. Na štiridnevnem izobraževalnem vikendu smo se podružili tako trenerji kot vadeči, si izmenjali izkušnje, mnenja in nabrali novega znanja.

Pokal Ivančna Gorica
Pokal Ivančna Gorica je 24. 11. 2024 potekal 10. leto zapored. Udeležili smo se ga tudi mi, saj je podpora slovenskih tekem ključnega pomena, da se ohranjajo.

V borbah sta na stopnički stopili Nika in Lara, Kenan, Aiša, Lana, Sven, Patrik, Lenart, Jaš so v prikazani borbi pokazali napredek. V tehniki smo imeli zaradi odsotnosti le enega kandidata. Vsem skupaj čestitamo, kljub temu da niso na stopničkah, je vsak prikaz borbe ali tehnike napredek. Tekme povezujejo tudi otroke med seboj, saj je vsak prosti trenutek med tekmami namenjen druženju.

Zabavni kotiček

9					6			5
		7		9				2
		5	7	2		1		
							4	7
7		2				9		3
6	9							
		1		4	5	7		
5				8		2		
4			3					1

SESTAVIL: RAJKO ORIŠHA	NEKDANJA NEMŠKA SMUČARKA, ZOE	NEKDANJA SLOVENSKA SMUČARKA ZAVADLAV	ZDRAVILO	HRVAŠKI KRAJ SZ OD KARLOVCA	KRAJEVNE NOVICE JANUAR 2025	NIŽJI OFICIRSKI ČIN MANJ OD POROČ-NIKA	OSKAR VODEB	GLAS URE	NAPIS NA KRISTU-SOVEM KRIŽU	KRAJ PRI RADOVLJICI	OGLJIKO-VODIK V NAFTI
ODZIV OB TEL. KLICU / JUGO-VZHOD					SREDSTVO, KI POSPE-ŠUJE POTENJE						
					ZAVOJ NA CESTI / GRŠKA ČRKA						
							PODELITEV IMENA / NEKD. NOGO-METAŠ KARIČ				
AVTOMOB. OZNAKA ZA SARAJEVO			PLOŠČ. RA-MEN. KOST / OKRASNI PTIČ								
KRAJEVNE NOVICE JANUAR 2025	SL. PUBLIC., PISATELJ, ANEJ. TUDI SAMUEL (KRAJŠE)	PETER JEVNIKAR / ROKODELSKO ORODJE			STARA MA-TI, BABICA / OSJE GNEZDO				EVA NAHTIGAL / OSAMLJE-NOST		
ZVRST JA-MAJ. GLASBE / GL. MESTO LITVE				AFRIŠKA ANTILOPA / OKRASNA RASTLINA						AUT ZVEZNA DRŽAVA Z GL. MESTOM INNSBRUCK, ANTON AUS ...	VEČJA KAMNITA GMOTA
								KRAT. ZA AUT ŠILING / UGIBANJE, UGANKA			

REVIJA 5D KRIŽANKE (4,56)	PREHOJENA RAZDALJA, STEZA, TUDI IZNOJ	ČEBELAM PODOBNE ŽUŽELKE	SOLATNA ZAČIMBA, OCET	NAVEDBA OB PRIIMKU / NIŽEK ŽEN. PEV. GLAS			IZDELEK BREZ VREDN. / NEM. ZNAM. KAMIONOV			ZAPUSTITEV POLOŽAJA / GROBO DO-MAČE SUKNO				
DRAGOCENA NAGRADA, DOBLJENA ZA ZMAGO						HRIB NAD TACNOM / IVO MILO-VANOVIĆ							
PREBIVALEC OSILNICE									SMOLNAT PREMAZ				
OPOROKA									JUDOVSKA MISTIKA, SPLETKA, ZAROTNIŠKO GIBANJE				

Zakaj je dobro biti član Obrtno-podjetniške zbornice?

Avtorica članka: Rosana Škulj

Mnenja o tem so seveda različna, zagotovo pa velja: član, ki se zaveda vsega, kar zbornica kot učinkovit varuh pravic in interesov obrtnikov in podjetnikov izbori zanj v obliki ugodnejših zakonskih obveznosti, in ki uporabi vsaj nekaj od tega, kar mu zbornica ponuja v obliki svojih storitev, je svojo članarino dobro naložil.

1. Zato ker smo zbornica malih in smo njihov glas.
2. Zato ker dobro poznamo probleme in interese obrtnikov in malih podjetij ter jih uspešno zastopamo pred vlado oziroma državo.
3. Zato ker smo blizu članov.
4. Zato ker smo za člane še vedno najboljši »servis« in se posvetimo prav vsakemu izmed njih.
5. Zato ker skrbimo, da so člani dobro informirani. Zato ker članstvo v OZS poleg vsega naštetega prinaša tudi vrsto drugih ugodnosti.

Član Obrtno-podjetniške zbornice je lahko vsaka fizična ali pravna oseba, ki opravlja obrtno dejavnost ali domačo in umetnostno obrt oziroma katerokoli drugo pridobitno ali nepridobitno dejavnost.

V letu 2024 so se včlanili naslednji podjetniki oziroma firme:
- Koprivca, računovodske in terapevtske storitve, Mojca Koprivnikar, s. p.
- ST Automotive, servis elektronike, d. o. o.
- Tomojster, elektroinstalacije, Tomi Šoštarič, s. p.
- Poslovno svetovanje, Aleš Jurič s. p.
- GRAMAX, gradbena trgovina, d. o. o.
- NN čistilni servis Nataša Djukić, s. p.

Fotografija in design Žiga Felkl, s. p.

Avtor članka: Žiga Felkl

Sem Žiga Felkl in se ukvarjam s fotografijo in grafičnim oblikovanjem.

Že kot otrok sem naokrog »letal« s fotoaparatom v roki. Najprej sem fotografiral utrinke na družinskih srečanjih in šolskih izletih. V gimnaziji sem imel svojo prvo razstavo fotografij. Najprej je bila fotografija moj hobi, ki pa se je spontano razvil v poslovno pot. Vedno več prijateljev in sorodnikov me je prosilo za fotografiranje, zato sem se leta 2020 s fotografijo začel ukvarjati tudi poslovno.

Moja poslovna pot je sicer kratka, vendar sem v tem času fotografiral kar nekaj pomembnih dogodkov, kot so krsti, obhajila, poroke, družinske obletnice, plesne in vrtčevske prireditve. Poleg fotografiranja dogodkov izvajam tudi fotografiranja v naravi in studiu. Na fotografiranja prihajajo pari, družine, nosečnice idr. V studiu vsako leto postavim sceno za božična fotografiranja. Tam pa izvajam tudi fotografiranje produktov in izdelkov.

Poleg fotografiranja se ukvarjam tudi z grafičnim oblikovanjem. Za podjetja oblikujem marketinška gradiva, kot so letaki, brošure, zgibanke in objave za socialna omrežja.

Pri mojem delu mi je najbolj všeč, da v objektiv ujamem trenutke, ki so mojim strankam v lep spomin za vedno.

Fotografija in design Žiga Felkl, s. p.

Graška cesta 46 A
1270 Litija
ziga.felkl@gmail.com
040 689 233

Sonce na nebu sije,
življenje ugasne, ko se skrije.
Vso ljubezen si razdal,
v mojem srcu za vedno
boš ostal.

V SPOMIN

8. januarja je minilo žalostno leto, odkar nas je zapustil

Marjan Lukančič,
11. 12. 1952–8. 1. 2024.

Hvala vsem, ki ste ga imeli radi in ga ohranjate v lepem spominu.

Neizmerno te pogrešam, žena Bernarda in vsi njegovi.

Bolečine se ne da skriti,
tudi solze ni težko zatajiti,
le ljube skrbne mame
nihče nam ne more vrniti.

V SPOMIN

29. novembra 2024 je minilo 10 let, odkar si nas za vedno zapustila,

Amalia Erjavec
iz Šmartnega pri Litiji.

Čeprav te ni več med nami, so spomini tisti, ki te vedno znova vračajo v naša srca.

Hvala vsem, ki se jo spominjate in jo ohranjate v lepem spominu.

Vsi njeni

»Odhod je le del poti,
spomin pa ostaja.«

ZAHVALA

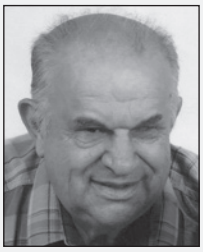
V 81. letu starosti nas je po težki bolezni zapustila naša draga

ANICA BITENC
iz Zgornje Jablanice,
10. 7. 1944–13. 12. 2024.

Ob boleči izgubi izrekamo iskreno zahvalo vsem, ki ste nam v težkih trenutkih njene bolezni stali ob strani in nas podprli s svojo bližino, besedami tolažbe ter pomočjo.

Hvala tudi za vse izrečeno sožalje, darovane sveče, cvetje in vse izraze spoštovanja, ki ste jih namenili naši Ančki.

Vsi njeni

Srce je onemoglo,
tvoj dih je zastal,
a nate spomin
bo za vedno ostal.

ZAHVALA

Od nas se je za vedno poslovil

Ivan Dremelj,
9. 7. 1944–10. 10. 2024,
iz Dragovška.

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom in znancem za izrečeno sožalje, darovano cvetje, sveče in svete maše. Hvala g. župniku Janezu Ferležu, pogrebni službi KSP Litija za lepo opravljen pogrebni obred, pevcem, trobentaču, praporščakom, ČD Litija še posebej Sreču Rozini in Janezu Tehovniku.

Hvala vsem, ki ste ga pospremili na njegovi zadnji poti.

Vsi njegovi

Minilo je 1 leto, odkar nas je zapustila

Ljudmila Štrus
iz Ščita (1932–2024).

Zahvaljujemo se vsem, ki ji prižigate sveče in postojite ob njenem grobu ter jo ohranjate v lepem spominu.

Vsi njeni

Kdor živi v
spominu drugih,
ni mrtev, je samo
oddaljen.

ZAHVALA

Za vedno je odšel naš dragi

Adolf Poglajen st.,
31. 3. 1942–26. 11. 2024,
iz Bukovice pri Litiji.

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, sodelavcem, prijateljem in znancem za izrečeno sožalje, darovano cvetje, sveče in svete maše.
Zahvala patronažni službi ZD Litija, g. župniku Marku Mohorju Stegnarju za lepo opravljen obred, pevcem, trobentaču, pogrebni službi KSP Litija in ge. Mileni za besede slovesa.
Hvala vsem, ki ste ga pospremili na njegovi zadnji poti.

Pogrešali te bomo.

Vsi njegovi

Niti zbogom nisi rekel,
niti roke nam podal,
a v naših srcih
za vedno boš ostal.

ZAHVALA

Poslovil se je naš dragi

Janez Kralj,

2. 2. 1953–3. 1. 2025,
iz Zavrstnika 1, Šmartno pri Litiji.

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, vaščanom, sosedom, prijateljem in znancem za izrečeno sožalje, sočutne besede, tople objeme in stiske rok ter za darovano cvetje, sveče in maše.

Zahvala gre tudi gospodu župniku za opravljen obred, pogrebni službi KSP Litija, pevcem za odpete pesmi in trobentaču za zaigrano Tišino.

Hvala vsem, ki ste bili del njegovega življenja in ki ste ga pospremili na zadnji poti.

Vsi njegovi

Prazen dom je in dvorišče,
naše oko zaman te išče,
solza, žalost in bolečina
te zbudila ni, ostala je le praznina,
ki hudo boli.

ZAHVALA

Po težki bolezni se je poslovil dragi mož, oče, dedek in pradedek

JANEZ LOKAR

(1944–2024)
iz Primskovega na Dolenjskem.

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem za izrečeno sožalje, sočutne besede, tople stiske rok, darovano cvetje, sveče ter darove svetih maš.

Zahvala gre tudi patronažni sestri Tini, osebnemu zdravniku dr. Benedičiču, pogrebni službi Novak za pomoč pri organizaciji pogreba in gospodu župniku.

Hvala vsem, ki ste ga pospremili na njegovi zadnji poti.

Družina Lokar

Zdaj bivaš vrh višave jasne,
kjer ni mraku, kjer ni noči;
tam sonce sreče ti ne ugasne,
resnice sonce ne stemni.
(S. Gregorčič)

ZAHVALA

Od nas se je za vedno poslovila

JOŽEFA MAHKOVEC

(december 1940–december 2024)
iz Zavrstnika.

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, sosedom in znancem za izrečeno sožalje, darovane sveče, cvetje in darove za svete maše. Vaša navzočnost, tolažba in podpora so bili v težkih trenutkih slovesa neprecenljivi. Iskrena hvala župniku g. Marku Mohorju Stegnarju in osebju KSP Litija za lepo opravljen obred ter pevcem za zapete žalostinke.
Hvala vsem, ki ste jo pospremili na njeni zadnji poti.

Vsi njeni

Od rane mladosti trdo si garala,
svoje si življenje rodni zemlji dala.
Z dobroto, toplim srcem si vedno nas sprejela,
nesebično si za nas skrbela
in vedno rada nas imela.
Naj Bog ves trud in dobroto ti poplača,
naj se ljubezen k tebi vrača.
Počivaj v miru, kjer ni več skrbi.
Hvala ti, mama, za vse tvoje dni.

ZAHVALA

V 91. letu starosti nas je za vedno zapustila naša draga mama, žena, babica, tašča in sestra

LJUDMILA KOZLEVČAR,

rojena Mahkovec, po domače Pokovčeva Milka iz Reka – Gozda,
17. 10. 1934–30. 11. 2024.

Ob boleči izgubi se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in sodelavcem za vse izrečene besede tolažbe, darovane svete maše, cvetje in sveče. Hvala gospodu župniku Janezu Ferležu za lepo opravljen obred in Prijateljem za ganljivo petje. Še posebna zahvala vsem, ki ste našo mamo pospremili na zadnji poti.

Žalujoči: vsi njeni

•PEDIKURA •MANIKURA •PERMANENTNO LAKIRANJE•PODALJŠEVANJE NOHTOV •DEPILACIJA

GLAMOUR GLOW
KOZMETIČNI STUDIO

Urška Kurent s.p.
Tomazinova ulica 2, 1275 Šmartno pri Litiji
051-422-082 GlamourGlow.ks@gmail.com

Visoki obiski na Bogenšperku (1. del)

Avtor članka: Tim Šteferl

Nekdanji Valvasorjev grad je bil od leta 1853 dalje v lasti rodbine Windischgraetz. Konec 19. stoletja sta ga kot občasno rezidenco pričela uporabljati Pavel Friderik Mecklenburški in Marija Mecklenburška (roj. Windischgraetz). Mecklenburški so bili ena izmed bolj znanih evropskih vladarskih rodbin, zato je podeželski Bogenšperk na Kranjskem večkrat gostil vidnejše ljudi tedanje evropske visoke družbe. Nekatere izmed njih boste bralci spoznali v tej in prihodnji številki Krajevnih novic.

Kardinal Mariano Rampolla

Mariano Rampolla del Tindaro se je rodil v Palermu na Siciliji in je izhajal iz italijanske plemiške rodbine. Leta 1866 je bil v Rimu posvečen v duhovnika in je kasneje opravljal številne pomembne funkcije znotraj Rimokatoliške cerkve. 1882 je bil imenovan za škofa in postavljen za apostolskega nuncija v Španiji, 1887 pa ga je papež Leon XIII. povzdignil v kardinala in vatikanskega državnega tajnika (funkcija, primerljiva s predsednikom vlade). Po smrti Leona XIII. je na konklavu leta 1903 veljal za favorita za naslednjega papeža, vendar pa je njegovo izvolitev z vetom preprečil avstrijski cesar Franc Jožef. Kardinal Rampolla je namreč usmerjal papeško politiko v prid Franciji in stran od Avstrije, s čimer se je zameril staremu cesarju. Rampolla je najverjetneje Bogenšperk obiskal na povabilo vojvodinje Mecklenbuške. Kardinal je menda slovel po zelo močnem glasu. Ohranila se je pripoved, da naj bi med petjem, ko je ob obisku na Bogenšperku maševal v majhni grajski kapeli, zaradi njegovega močnega glasu počil lestenec. Nad kardinalovim glasom ni bil navdušen sin vojvodinje Mecklenburške, Henrik Borwin, ki naj bi si med njegovim petjem zatiskal ušesa.

Kardinal Mariano Rampolla (Wikipedia)

Don Carlos, vojvoda Madridski

Don Carlos, vojvoda Madridski (Wikipedia)

Don Carlos je bil potomec dinastije Bourbonov in po dinastičnih pretresih tudi pretendent karlistov za prestol Španije (kot Carlos VII.) ter pretendent legitimistov za prestol Francije (kot Charles XI). Don Carlos je leta 1872 organiziral in vodil tretjo karlistično vojno v Španiji, s katero si je hotel zagotoviti špansko krono po burni politični situaciji v državi, ki je sledila abdikaciji kraljice Izabele II. Karlisti so vojno izgubili, zato je Don Carlos odšel v izgnanstvo v Francijo. Bogenšperk je Don Carlos obiskal vsaj enkrat, ko se je zaradi bolezni grla zdravil pri primskovskemu župniku in zdravilcu Juriju Humarju. Čeprav je bil Don Carlos kraljevske krvi, se grajskim uslužbencem ni zdel prav nič imeniten. Ko je z Bogenšperka odšel, naj bi vsakemu od grajskih uslužbencev namenil 20 goldinarjev. Zanimivo je tudi, da je bil nesojeni kralj dveh evropskih velesil rojen v Ljubljani.

Vojvoda Henrik, soprog nizozemske kraljice Viljemine

Vojvoda Henrik Mecklenburški je bil mlajši brat vojvode Pavla Friderika Mecklenburškega in svak Marije Mecklenburške. Vojvodski par je na prelomu iz 19. v 20. stoletje občasno bival na gradu Bogenšperk, zato ni prav nič presenetljivo, da ju je vsaj enkrat tam obiskal tudi vojvoda Henrik. Henrik je bil najmlajši otrok velikega vojvode Friderika Franca II. Mecklenburškega, zato sprva ni kazalo, da mu bo namenjena kakršnakoli pomembna funkcija. To se je spremenilo leta 1901, ko se je poročil z nizozemsko kraljico Viljemino in postal »princ Nizozemske«. Henrik je umrl leta 1934 in še danes na Nizozemskem velja za »princa soproga« z najdaljšim stažem, znan pa je bil tudi po svojih številnih izvenzakonskih otrocih.

Princ Henrik Mecklenburški, soprog nizozemske kraljice Viljemine (Wikipedia)